

Hind 17 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

**Idolid
Kopraklubi
Uus koomiks
Mis on punk
Ponidest**

Jõgeva II keskkooli ranitsatest pudenenud jutte

Harilik Pliiats

Õpik

Mina olen Õpik. Minus on palju lehti. Need ei ole mingid puulehed, vaid tarkuse lehed.

Igal minu leheküljel on midagi õpetlikku. Kes mind korralikult hoiab ja kasutab, sellele olen hea ja huvitav sõber. Kes mind sirvib, saab palju tarkust juurde.

Vahel juhtuvad minuga naljakad lood. Kord kohtusin Inglise Keele Õpikuga. Tema rääkis mulle arusaamatuid sõnu, millest ma mõhkugi aru ei saanud. Juhuslikult läks mööda Inglise-Eesti Sõnaraamat. Ta tuli mulle appi, tõlkis meie jutu ära. Nüüd sain aru, et pean veelgi õppima ja tarkust koguma. Nii saingi endale uue sõbra ja tean nüüd, et õppida pole kunagi hilja.

Villu Ventonen

Mina olen Harilik Pliiats. Mul on palju sõpru, Minu sõbrad on Pliiatsiteritaja, Värvipliiats, Vildikas, Pastakas ja Kustukumm. Kõik me elame ühes majas. Meie majaks on pinal. Maja on kahekorruline ja halli värvi. Esimesel korrusel elavad Värvipliiats, Vildikas ja mina, aga teisel korrusel elavad Kustukumm ja Pliiatsiteritaja.

Ühel päeval hakkas mul igav. Sõpradega ei olnud huvitav mängida. Läksin mööda kooli rändama. Rändasin klassidesse, klassidest õue. Õues oli hästi külm. Lõpuks väsisin ära ja läksin koju tagasi. Kui koju jõudsin, oli tund peale hakanud. Selles tunnis sain sõbraks Joonlauaga. Tema näitas, kus ta elab. Ühel päeval saime endale veel ühe sõbra. See oli Liim, kes järgmisel hommikul tegi meile ettepaneku minna reisima. Kõik olid nõus. Panime riidesse ja asusime teele. Tagasi jõudes oli aeg jälle tööle hakata. Jällegi joonistasime, värvisime ja kleepisime.

Olesja Djakonova

Joonlaud

Olen Joonlaud ja mulle ei meeldi kõverad jooned, sest püüan olla alati sirge. Minu sõpradeks on Pliiats, Vildikas ja Koolikott. Minu suurimaks sõbraks on Harilik Pliiats.

Minuga saab veel mõõta. Ma olen 25 cm pikk. Mulle meeldib olla korralik.

Ükskord pidi mu peremees Vildikaga sirgeid jooni tegema, aga ta tõmbas neid niisama, ilma minuta. Jooned tulid kõverad ja ta sai õpetajalt kahe. Sellest ajast pole mu peremees enam minuta jooni tõmmanud.

Mulle meeldib, kui minu pärast saadakse selliseid hindeid nagu viis, viis, viis...

Rando Liiv

Prügikast

Mina olen Prügikast ja istun klassis kapi kõrval. Mulle meeldib vaadata, kuidas lapsed õpivad. Peagi heliseb koolikell ja lapsed tormavad klassist välja.

Kui kell uuesti tundi heliseb, siis algab tööpeetus. Nüüd tehakse mul suu lahti ja visatakse sinna palju prahti. Mis parata, sellepärast ma prügikast olengi. Tunni lõpus tormavad kõik klassist välja.

Nüüd istun üksinda klassinurgas. Enam ei tule klassi täna keegi. Ees ootab mind pikk ja igav töö. Hommikul olen õpilastele jälle vajalik.

Mait Murumaa

Kooli poole!

Tooge kooli uusi toole –
suure hooga algab kool!
Täna teel on kooli poole
iga kodu noorem pool.
Kips-kõps
astub õps,
kips-kaps
koolilaps,
tipa-tapa
mamma-papa,
ridi-rädi
koolitädi.
kikk-kokk,
koolikokk,
finu-tonu
kütja-onu...
Kõige ees käib
lihat-luhat,
tihat-tuhat
koolijuhat-
koolijuhataja vägev,
kõiketeadev, kõikenägev.
Aga taskus –
tagataskus
on tal võtmepuntra raskus...

Kooliuksed avab taas ta –
jälle algab kooliaasta!

Leelo Tungal

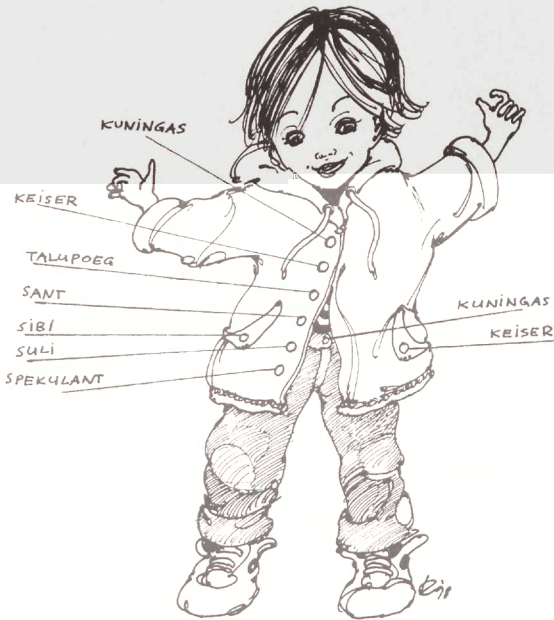
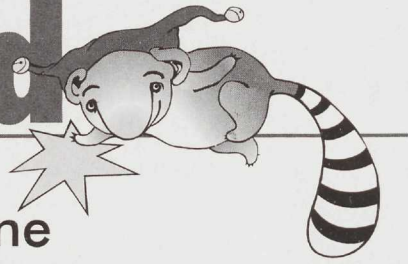

Pildi joonistas Ellen Loitmaa

**Hea Laps tänab
Kultuurkapitali!**

Koolimullid

Üks vanimatest ennustusviisidest on NÖÖBILOENDUS, mis aitab Sul välja selgitada pinginaabri, sõbra ja sugulase ühiskondlikku seisundit. Nagu pildilt näha, tuleb ülalt alla ja paremalt vasakule sõbra nööpe loendades lausuda: "Kuningas, keiser, talupoeg, sant, sibi, sul, spekulant!" (Nööpe rõivaste küljest ära kiskuda oleks üpris labane.)

Kahjuks pole meetod eriti vettpidav, muidu hõlbustaks see politseinikel nii sulide kui spekulantide tabamist: nimelt oleks esimestel 6 (või 12) nööpi, teisel aga 7 (või 14). Kuuenööbilised sullerid tuleks kohe kinni võtta ja türmi tassida! Kui aga kõigil teie klassi õpilastel juhtub olema viie- või kümnenööbiline garderob, siis võiksite end nimetada sibinduskallakuga eriklassiks. Meetod pole usaldusväärne ka seetõttu, et mõned (näiteks aluspesu koosseisu kuuluvad) nööbid võivad loendajal kahe silma vahele jääda. Samuti ei usu mitmed teadlased, et kuningate rõivad reeglina piirdusid ainult ühe nööbiga... Kuid klassikaline nööbiloendusmeetod pole siiski aegade hõlma vajunud ja tekitab ka kallimates erikoolides aeg-ajalt elevust ja elutervet huvi.

Triibu-Liine selgitas välja, et koolis tehakse õppimise kõrval veel palju muudki põnevat. Vahetundides tegeldakse edukalt näiteks ennustamisega. Mine tea, ehk lähevad mõned seda sorti ennustused vahel täidegi – aga meelelahutuseks passivad nad kindlasti. Kuna aga sellised posimised-pusimised aeg-ajalt kirevate seebimullidena lõhkema kipuvad, siis nimetagem neid kenasti **KOOLIMULLIDEKS**; eks?

Iseloomu kindlaksmääramiseks leitud vanad ja järeleproovitud ennustuslaad on SILMAVAATAMINE. See meetod sisaldab mitmeid variante. Üks neist on selline:

SINISILMAD soojendavad, PRUUNID SILMAD petavad, ROHELISED röövivad ja MUSTAD SILMAD tapavad.

Nii et vaata aga sõbrale (või ka õpetajale) silma – ja kui märkad, et loodus on teisele kinkinud rohelised või mustad silmad, siis anna aga jalgadele valu.

Kui ennustusreeglid oleksid üldkehtivad, siis kubiseksid vanglad roheline- ja mustasilmsetest röövlitest ning mõrtsukatest, sinisilmsetest elaksid sõstrasilmadest püüdlikult eemale hoides õnnelikus üksmeeles ja soojuses nagu turteltuid.

Lisaks silmadele on loodus (käsikäes lapsevanematega)

meile andnud ka **SAATUSLIKUD NIMED**. Mis siis muud, kui tuleb neidki ennustamisel arvesse võtta. Kõigepealt kirjutatakse ühe uurimisaluse isiku nimi teise alla.

Näiteks **JUULI MAASIKAS**
JAAN MARDIKAS
Seejärel kriipsutatakse nimedest maha tähed, mis esinevad mõlemal: j, kolm a-d, ning veel m, i, k ja s.
JUULI MAASIKAS
JAAN MARDIKAS

Allesjäänud tähti üle lugedes lausutakse: armastus, sõprus, truudus, vihkamine. Kui tähti on enam kui sõnu, siis korratakse algusest peale.

Meie ennustusest selgub, et Juuli armastab Jaani (5 tähte), aga Jaan – vaata paharetti! – vihkab Juulit (Jaani nimesse jäi alles 4 tähte). Ei jää vaesel Juulil üle muud, kui tuleb vist nime vahetada... Kui ta oma nimeks võtaks näiteks Juula, hakkaks ta Jaani vihkama, Jaan aga jääks sestpeale Juulale truuks. Sellised lood...

VÕIB-OLLA ON SINUL, ARMAS LUGEJA, TRIBU-LIINE KOGUTUD KOOLIMULLIDELE ÜHT-TEIST LISADA?

Saada aga oma mullikogumid Hea Lapse toimetusse – parimatele mullitajatele jagatakse ju auhindugi!

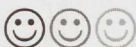

TRIBU-LIINE tänab ja tervitab kõiki kirjutajaid ja joonistajaid.

Omajagu õigust on nii neil, kes võtavad eeskuju andekatest ja energilistest inimestest, kui ka Teelemaril: suuri eeskujusid järgides tasub uhke olla ka enda isikupära üle. Muide, liiga äge "fännimine" võib teinekord üle minna lausa vihkamiseks. Kunagi väga populaar-sesse ansambli "The Beatles" kuulunud andekal muusikil John Lennonil oli meeletult palju austajaid. Üks neist, Marc Chapman, jumaldas Lennonit sedavõrd, et hakkas ennast ka ise aeg-ajalt Lennoniks pidama. Vaimustus viis nõrganärvilise Chapmani koguni vaimuhaiglasse ja pärast kahte ebaõnnestunud enesetapukatset otsustas ta vabaneda oma teisest "minast" relva abil. Kuus tundi pärast seda, kui Chapman oli saanud John Lennonilt autogrammi muusiku viimasele albumile "Double Fantasy", laskis ta viis surmavat kuuli oma ebajumala rinda, selga ja kätte. 40aastane John Lennon oleks võinud luua veel palju head muusikat, kuid suri Roosevelti haiglasse viiduna saadud haavadesse. Ka eesti muusikute seas oli rohkesti Lennonit austajaid, kelle armastus oli märksa vaoshoitum ja lugupidavam. Võite seda tunda, kui kuulake Urmas Alenderi loodud laulu "To mr. Lennon".

Minu iidoliks on jalgpallitäh Ronald. Ronaldo on sündinud 22. septembril 1976. Ta on juba kaks aastat järjest valitud maailma parimaks jalgpalluriks. Ta mängib klubis Milano Inter. Ronaldo on minu iidoliks sellepärast, et ka mina tahaksin osata jalgpalli mängida sama hästi kui tema. Minu lemmikjalgpalliriik on samuti Brasiilia. Loodan, et ta tuleb maailmameistriks aastal 2002.

Joosep Kuusik Vööpstest

Minul ei olegi iidolit, sest mina tahan olla ISE ENDA MOODI! Laske mul rahun olla MiNA ISE ja ma olen. See on palju parem kui olla kellegi koopia. Pole mõtet olla kellegi fänn, austaja või olla täiesti hull mõne näitleja järele. Sa ei näe ega tunne teda ju nagunii iialgi. Aga MINA ISE olen kogu aeg ENDA käeulatuses, MINA TUNNEN ENNAST. Mina olen MINA ISE ja see on hea!

Teelemari Loonet Kohila vallast

Minu iidoliteks on raadiojaam Elmar ja Tarzan. Raadio "Elmar" valisin seepärast, et sealt võib kuulata kõige rohkem eestikeelset muusikat, kui pakuvad teised raadiojaamad. Sealt võib kuulda uusimaid laule näiteks Anne Veskilt, kellest pean ka väga lugu. Pühapäeval saab kuulda Heldur Jõgioja "Ajapeeglit" ning laupäeval osaleda sooviloteriis. Tarzan meeldib mulle aga sellepärast, et ta saab ikka jagu neist, kes ahistavad endast nõrgemaid, püüavad lubamatute võtetega endale kahmata seda, mis neile ei peaks kuuluma.

Andres Ainson Tallinnast

Minu iidol on algklassiõpetaja Maarika Vares.

Kes on minu tähtsaim ideaal?
Ju vist õps Maarika Vares hea.
Armsam ta staaridest välismaal
ja teda ikka ma meeles pean.

Maarika meil õpetust andis
lõbusalt ning mänguga segi.
Mured ta justkui ära kandis,
viktoriine ja võistlusi tegi.

Neli aastat läind linnutiivul.
Õps nüüd maha jätma pidi meid.
Ükskord mõtlesin vaikselt viivul:
"Liiga vähe oli aastaid neid!"

Raske kirjeldada seda,
mis õpsist lahkudes tundis meel.
Siis tahtsin talle sarnaneda
ja tahan seda ikka veel.

Martiina Viil Tartust

Minu iidolid on teletupsud ja Triibu-Liine, sest nad tahavad, et lastel poleks igav.

Kaia Päss Hummulu vallast

Tere, Triibu-Liine! Minu iidolid on Leonardo DiCaprio, Hendrik Sal-Saller ja Celine Dion. Leonardo mängis "Titanicus" väga hästi, ja "Raudses maskis" ka. Talle sobisid pikad juuksed.

Hendrik Sal-Saller Smilersist on cool mees ja laule teeb ta ka hästi. Nende parim laul on "Smilersi planeet". Hendrikul on teistest lauljatest erinev hääl. See on hea.

Celine Dion on seepärast minu iidol, et mulle meeldivad tema armas hääl ja ta laulud. Sõbranna Liina pool kuulatan eriti tema laulu "The Reason". Ja veel meeldib mulle ta laul "Titanicus".

Tiina Sinisoo Rakverest

Tere, Triibu-Liine!

Minu iidoliks on Emma Spice Girls'ist. Mulle meeldivad ja juuksed ja riided. Mulle meeldib ta tütarlapselikkus ja see, et ta hää on vaikne ja mahe. Tahaksin ise ka selline olla.

Tervitusi kõikidele Spice Girls'i fännidele!

Lilli Lees-Leesmaa Hiiumaalt

Mulle isiklikult meeldib kõige enam Victoria. Ma ei tea isegi, miks, aga arvatavasti seepärast, et ta kannab alati uhkeid ja teistest erinevaid kingi ja üldse on ta "muhe mees". Geri meeldis mulle ka, ma isegi poetasin paar pisarat, kui teada sain, et ta kavatseb bändist lahkuda, aga nüüd hakkab kurbus juba üle minema. Ma ikka usun, et nad tulevad neljakesi ka toime, aga paljud ei usu. Eks me näe. Mina igatahes "fännan" neid seni, kuni kasvõi 1 Spice Girl on alles. NB! Kes soovib vahetada Spice Girls'i nänni, kirjutagu aadressil Mahtra 10 - 11, EE 0038 Tallinn.

Liis Lass

Minu iidoliks on filmikangelane McGyver (Richard Dean Anderson). Mulle meeldib ta sellepärast, et ta on ilus, tark, nupukas, osav ja sportlik. Peale selle leiab ta igast olukorrast väljapääsu. Mõnikord olen ma teda võrrelnud oma isaga, kes on samuti füüsik nagu McGyver ja kes saab ka lihtsate asjadega keerulistest olukordadest jagu, näiteks kõrvaldas ta vannitoa ummistuse õhupalli kasutades. Leian, et eeskujud on tore-dad, sest nende abil on huvitav ennast ja teisi võrrelda ja muidu unistada.

Käbi Stolovitš Tartust

MCGYVER
AINA POMME LEIUTAB
JA VISKAB NEID KATUSTELE.
MURDOC ON ÜKS LOLL MEES,
KES VISKAB MUUDKUI
DŽIPE KATUSTELE.

5-AASTANE TÖNIS LOONET
KOHILA VALLAST
(Kirja pani vanem õde)

Saadan oma joonistatud pildi, millel on kõik minu lemmikbändi liikmed. Vasakult: Victoria, Mel B, Geri, Emma ja Mel C.

Liis Varik Tallinnast

Röovlilaev

Mütsid pähe, vöödki vööle,
röovlilaev läeb röovlitööle,
purjed üles, plagu masti —
nii see käibki enamasti.

Vööde vahel püsse, pusse,
laevas palju kubujusse,
ei need ole papist mehed,
neist ei räägi ajalehed.

Saagilootused on ilmsed,
enamasti ühesilmsed
õlitavad oma püsse,
teritavad pikki pusse.

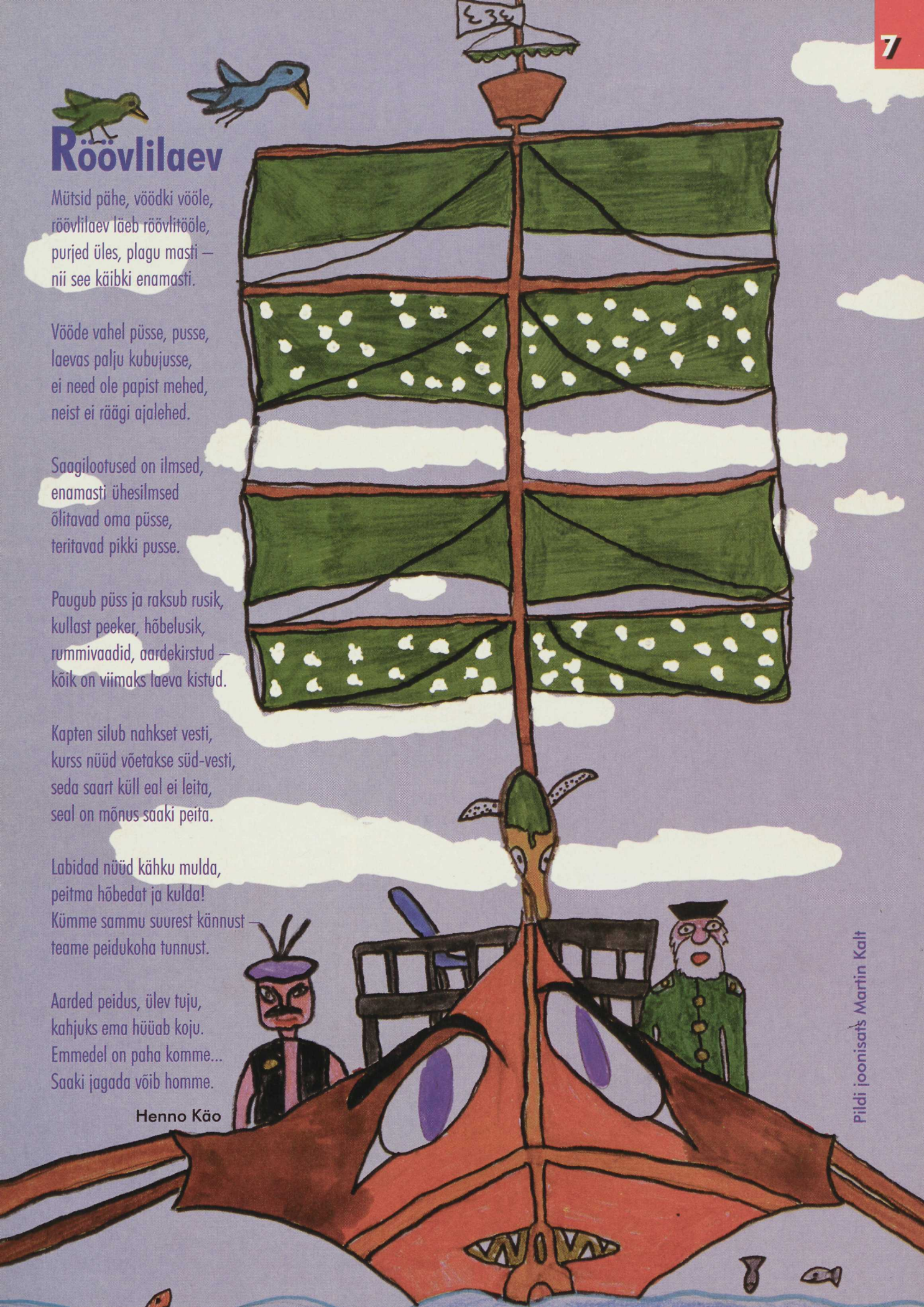
Paugub püss ja raksub rusik,
kullast peeker, hõbelusik,
rummivaadid, aardekirstud —
kõik on viimaks laeva kistud.

Kapten silub nahkset vesti,
kurss nüüd võetakse süd-vesti,
seda saart küll eal ei leita,
seal on mõnus saaki peita.

Labidad nüüd kähku mulda,
peitma hõbedat ja kulda!
Kümme sammu suurest kännust
teame peidukoha tunnust.

Aarded peidus, ülev tuju,
kahjuks ema hüüab koju.
Emmedel on paha komme...
Saaki jagada võib homme.

Henno Käo

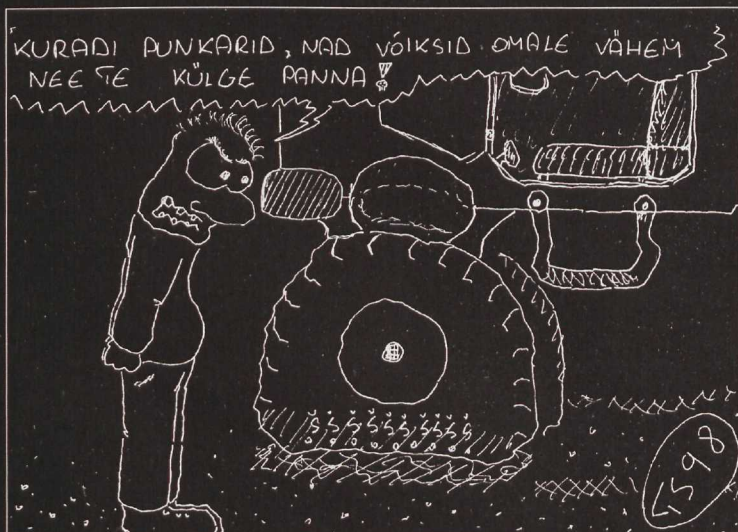
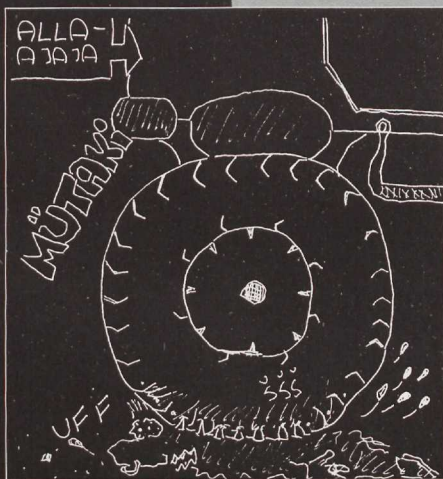

Oi, kui õudne!

Kohutav jaaniõhtu

Kord tuli isa jaaniõhtul koju, hoides näpu otsas suurt kanistrit. Kõik arvasid, et selles on õlu. Mõne aja pärast küsis ema: "Kus on kõik õlu?" – "Kas siis näost näha pole?" irvitas isa. Ta süütas sigareti ning äkki lahvatas leek ja Katrin karjatas: "See oli bensiin!!!". Isa läks üleni põlema, süttis ka äsjapandud tapeet. See pragises natuke, sest liim polnud veel kuiv. Mööblitükid süttisid üksteise järel, lõpuks süttis terve maja. Majaelanikud pääsesid ning vaatasid polevat maja. Katrin ütles ohatas: "Oli mis oli, aga jaanituli oli vägev!"

Katrin Laidla Tartust

Pildi joonistas Toomas Säas

Õösel kabelis

Kaks meest vedasid omavahel kihla, et üks neist läheb õösel kell kaksteist kabelisse ja lööb naela-kirstu. Nad vaidlesid kaua ja läksid siis koju. Öösel kell kaksteist läkski üks meestest kabelisse ja hakkas naela-kirstu sisse taguma. Ta tagus ja tagus, sest kirst oli kõvast puust. Lõpuks sai töö tehtud ja mees hakkas koju minema. Kuid see tal ei õnnestunud – miski hoidis teda kirstu juures kinni. Mees ehmus nii, et suri hirmu kätte ära.

Järgmisel hommikul otsisid kõik inimesed teda taga. Teine mees, kellega naelalööja oli kihla vedanud, mõtles, et äkki oli kadunud mees tõesti nii loll ja läkski kabelisse. Ta astus kabelisse, et asja kontrollida. Ja seal nägi ta, et kihla vedanud mees oli oma pintsaku kirstu külge kinni naelutanud ja ise ära surnud.

Kristel Kivijärv Tallinnast

Kirjalaps

Õuduste linn

Tüdruk ja poiss läksid jalutama. Nad jõudsid ristteeni, kust üks tee viis koju, teine aga Õuduste linna. Tüdruk valis kodulee, poiss aga Õuduste linna viiva tee. Tüdrukuke jõudis õnnelikult koju, aga poiss saabus Õuduste linna. Ta kõndis lossini, kus pidi elama linnapea. Uksest sisse astudes nägi poiss luukeresid. Kaks luukeret tuli talle vastu ja viis ta piinakambrisse. Linnapea oli andnud käsu kõiki võõraid piinata, aga mitte ära tappa. Poissi piinati ja piinati ning ta karjus valu käes. Äkitselt see kõik lõppes. Selgus, et see oli laste ema unenägu.

Emä tõusis ja läks lapsi vaatama. Poiss oli üleni verine, aga ta ei olnud veel surnud. Ta õde oli elus ja terve, ainult üks näpp puudus. Poiss suri varsti ja nüüd käib ta seal igal õösel kummitamas.

Mari-Liis Neubauer
Haapsalust

Salmik, salmik, vaata ette!

Kairi Korde Võrust
leidis oma salmikust

uusi värse:

Kui ilmast läbi rändad sa,
siis usu, looda, armasta.
Ja seda meelde tuleta,
et sõber Kairi elab ka.

Kevadel, kui lumi sulab,
vaikses metsas laulab lind
vaiksel, vaiksel õhtutunnil –
mäleta siis, sõber, mind!

Hoia vahel aken lahti,
lase tuppa tulla tuul.
Tuulega sull' tervist saadan
igal õhtul, hommikul.

Tasa mul mälestus hinges liigub,
tasa mul sulle paberil liigub,
veel tasem ma palun sind:
ära iialgi unusta mind!

Helen Kroll
Pärdust saatis meile
järgmised salmid

Noored poisid,
ärge olge lollid –
elupäevad on teil kallid!
Võtke rinda värsket õhku,
viige Triibu-Liine põhku!

Kui sa kõnnid, näpud suus,
siis südames on armastus!

Ellen Loitmaa
Tallinnast kirjutas

Triibu-Liinele oma
salmikusalme.

Mälestuseks kingin ma
sulle suure lutika,
seda võid sa vaadata
ja ajaviiteks suudelda.

Armasta päikest, armasta kuud,
armasta poisse ja nende suud.

Ära istu nurgas üksi,
isegi kui lasid püksi.
Ja kui keegi teeb sull' aia,
saad sa emmelt kreemisaia.

Kolm sõna sulle:
ole sõber mulle.
Kolm lille sulle –
ole veelgi suurem sõber mulle!

Järvel sõuab paadike,
paadis istub taadike.
Sina valge kleidiga
lööd tantsu eesti poisiga.

Enne kui sa hüppad vette,
proovi selle sügavust,
enne kui sa võtad mehe,
proovi tema armastust.

**Tere, Hea Lapse
toimetus!**

Minu salmid
sobivad
sünnipäevaks!

Õnn ei ole ime mingi,
ei ta kannu kuldseid kingi.
Teda otsida ei tasu
imemaal – ta seal ei asu.
Õnn on soe ja ilus kodu,
mis on just su enda nägu.
Õnn on töö ja õnn on sõbrad,
kes sind täna õnnitlevad.

Õnn on lähem kui
lootus ja mälestus...
Kas ta ikka muud ongi
kui hetk, mis kumab sealt,
kuhu küündivad lootus
ja mälestus üksi.
Ikka möödab või ees...

Me päevi igavikku
kannab ajatiib,
tal alati on rutt.
Ta hetki häid ja halbu
valimatult kaasa viib,
jääb mälestus möödunust
kui kaunis muinasjutt...

Egle Ambo Tartumaalt

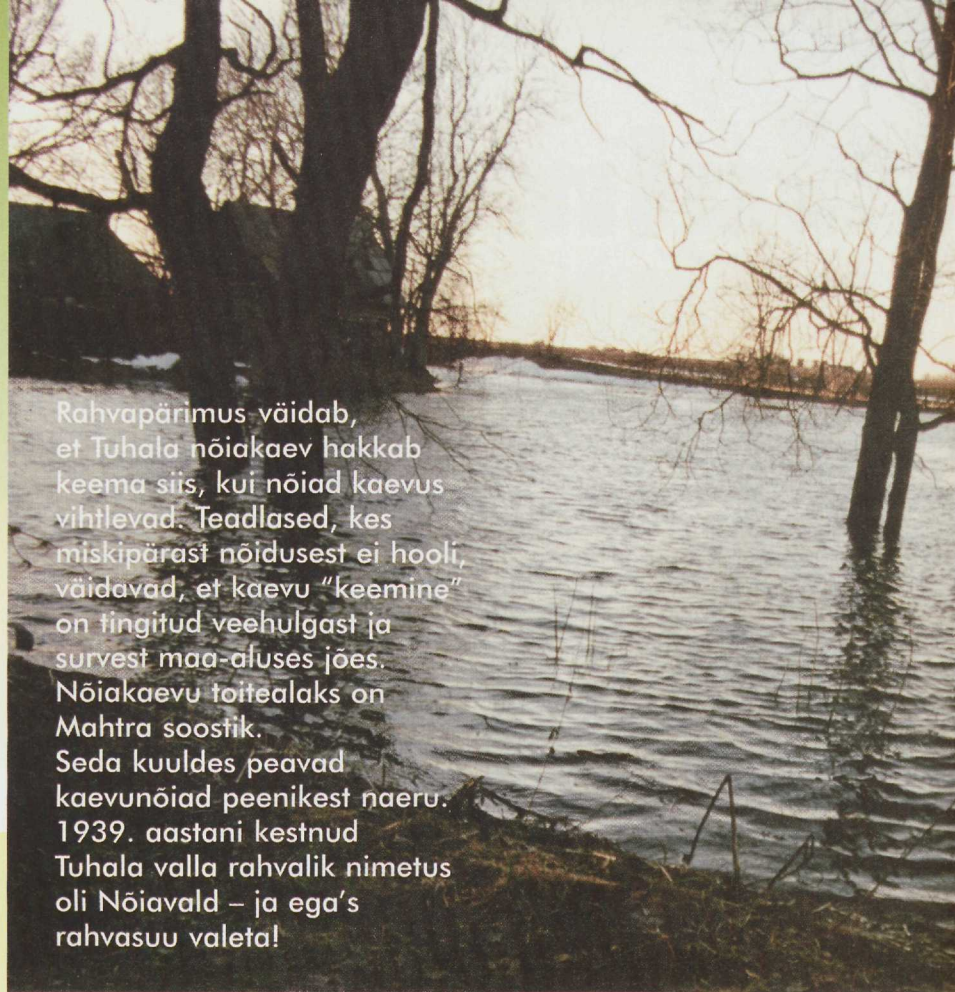
Virulase koobas täitub veega vaid suurvee aegu ja on maa-aluste pugemite kaudu otseühenduses Nõiakaevuga.

Kus Tuhala asub?

Tuhala on paikkond Kose vallas Harjumaal, mille asustust peetakse ligikaudu 3000 aastaseks. Põnev on see paik igatahes: läheduses on 11 muistset asulakohta, 2 väikeselohulist kultusekivi, 2 kivikalmet ja 3 hiiekohta. Selles kandis leidub huvitavaid karstinähtusi ja haruldasi taimi ning loomi. Tuhala maastikukaitseala lähedal asuvad Kämbla ja Tammiku looduskaitsealad.

Eesti Metsainstituudi andmetel on ainuüksi käpalisi – looduslikke orhideesid – ümbruses leitud 25 liiki. Tuhalas kasvab kevadkrookus ainulaadsena looduslikult ja samas on sügislille suurim kasvukoht Eestis. Siin seisab ka enam kui 300 aasta vanune daam nimega Kata, kellest möödudes vanasti kübarat kergitati. Ega praegugi teeks paha, kui Katalle rohkem tähelepanu pöörataks: Kata on nimelt ohvri- ehk hiiekadakas, kellega tüli ei tasu norida.

Nõidade olemasolu tõendab kindlasti seegi, et siinsed oravad pole tavalised kábikuningad neid nimetatakse üllalt lendoravateks! Nõiad kandsid hoolt ka selle eest, et beebid tulemata ei jääks: valgete toonekurgede pesi leidub Tuhala kandis rohkesti, kusjuures Otiveski olevat üks toonekurgede suguvõsa erastanud juba sajandi alguses.

Rahvapärimus väidab, et Tuhala nõiakaev hakkab keema siis, kui nõiad kaevus vihtlevad. Teadlased, kes miskipärast nõidusest ei hooli, väidavad, et kaevu "keemine" on tingitud veehulgast ja survest maa-aluses jões. Nõiakaevu toitealaks on Mahtra soostik. Seda kuulates peavad kaevunõiad peenikest naeru. 1939. aastani kestnud Tuhala valla rahvalik nimetus oli Nõiavald – ja ega's rahvasuu valeta!

Jõgi poeb maa alla peitu!

196 hektari suurune Tuhala maastikukaitseala laiub Tuhala kiriku ja mõisapargi vahelisel alal. Tegemist on Eesti suurima karstialaga, mida läbib Kuimetsa lähedalt Tamsi allikatest alguse saav Pirita vasakpoolne lisajõgi – Tuhala. Jõgi on 26 km (pane tähele: see tähendab kahte kuraditosinat!) pikk ja voolab karstiväljal pooleteise kilomeetri jagu maa all. Mis ta seal teeb, sellest pole lihtsurelikel aimu...

Konspiratsiooni huvides on Tuhala jõe erinevad lõigud kandnud varem Soo, Kata, Pisku ja Pedaku jõe nime.

Tavalise veeseisu ajal kaob jõgi maa alla Ämmaaugu kaudu, mille neelamisvõime on ligi 800 liitrit vett sekundis. (Mõttele ainult: jõuad vaevalt kaheni lugeda, kui ligikaudu tonni jagu vett on kadunud, nagu oleks kits sabaga lõõnud!) Kahel viimasel suvel on vooluhulga vähesuse tõttu jõgi maa alla neeldunud juba Ollani urgetest. Ämmaaugust on olnud kuulda vaid salapäraselt tumedat kohinat.

Ämmauk. Põvasel suvel on Ämmaaugust kuulda vaid salapäraselt tumedat kohinat.

Rahvajuttude järgi käis vanasti üle Ämmaaugu purre. Kord tulnud üks ämmaeit suurvee aegu küla poolt, olnud titeliikudest veidi "auru all", kukkunud purdelt vette ja uppunud ära. Sestpeale hakatigi kohta nimetama Ämmaauguks. 1984. aastal ehitati üle Ämmaaugu vaatesild.

Kui Ämmauk ei jõua kogu jõe vett

TUHALAS VIHTLEVAD NÕIAD!

Ümbruskandi kõige kõrgemaks mäeks on Magasiada mägi. Selle jalamil olev nõgu on tõenäoliselt tekkinud karstitühemete langumisest.

Jõgi tuleb maa alt uuesti päeva-vaalgele paljudest allikatest. Maapealse jõe uueks alguseks on Veetõusme allikad, vooluhulgaga 3000 liitrit sekundis. Väiksemaid maa-aluse jõe harusid pidi jõuab vesi Kalda, Reiesmäe, Mätassoo, Kriipsu, Kataveski ja Karusopi karstiallikateni, sealt edasi Tuhalajõkke.

Nõiakaev keeb suurvee aegu.

Suurimaks ajutiseks allikaks on Nõiakaev sügavusega 2,4 meetrit. Kahe kuni kolme ööpäevaga täituvad maaalused pugemid veega ning surve tõttu hakkab Nõiakaev keema, väljastades üle 100 liitri vett sekundis. Nõiakaev hakkab keema, kui Virulase koopa ava ja Kirstuaugu kohal on veetase vähemalt 2,35 m kõrgemal kui Nõiakaevu rakete pealne plaat. Ühtejärgi võib seda Eestis ainulaadset vaatepilti näha ühest päevast kuni kolme nädalani. Pikim vaheaeg on olnud 4 aastat, mil oli sademeid vähe. 1981 kees Nõiakaev 6 korda, 1997. a. aga 26. veebruarist kuni 8. märtsini.

Karstialal käimine pole ohutu!

Tuhalaa maastikukaitseala peetakse tegevamaks karstialaks Eestis. Viimase veerandsaja aasta jooksul on olnud neli suuremat varingut. 1972 tekkis Ämmaaugu kõrvale 7 meetri sügavune

Kultusekivi. Lohud kultusekivil jutustavad, et Tuhalaa kant on olnud asustatud ligi 3000 aastat.

Äia-auk, 1977 oli varing otse elektriliini posti all. 1978 vajus hobune läbi karstikooa maa alla ja sai surma. Viimane teadaolev varing oli 1981. a. otse keset Kolu-Kohila maanteed. Pole ette teada, millal ja kuhu tekib järgmine auk – nõiad nii lihtsalt saladusi välja ei lobise. Küll aga avastati käesoleval aastal siinsel karstialal Eesti pikim (54 m) Virulase karstikooas.

Tänapäeval tunnevad Tuhalaa looduse iseärasuse vastu huvi nii teadlased kui sensitiivid. Tuntud ravitseja Ivika Puusepp avastas paar aastat tagasi Vanakubja karstioru kaldal asuva kultusekivi näol energiakivi.

Alates 1988. aastast on Nõiakaevu juures vanal taluõuel avatud kujur Ülo Öuna (1940 - 1988) skulptuuride alaline näitus.

Enam kui kakskümmend aastat on Tuhalaa looduskeskus juhendanud ekskursioone, mille juurde kuulub 2 km pikkune jalgsimatk läbi karstiala kõige põnevama osa. Teretulnud on loomulikult need rändajad, kes nõidu ei karda. Kes aga soovib ise nõiatööd teha, see võtku oma luud kaasa!

Täpsemat teavet saab telefonil (22) 719 257.

Ants Talioja

Nõiakaev. Rahvapärinus ütleb: "Kui Tuhalaa nõiad kaevus vihtlevad, hakkab Nõiakaev keema."

alla neelata, ulatub jõgi Virulase talu juures olevale suurele langatusalale, mille läbimõõt on 700 meetrit ja sügavus 4 meetrit. Siin on üle 80 veeneelukohta, millest suurimad on Hundikuristik, Virulase koobas ja Kirstuaug.

Otse Virulase talutare taga on kaheharuline Püksireie org, selle keskel asuva Kirstuaugu veesügavus on 7 m.

Suurvee alanedes meenutab auklik maastik justkui suure sõela põhja.

Maa-alune jõgi on paljuharuline. Suuremaid harusid on kaks. Nende kohal on üle 30 langatuslehtri. Karstiväljal asuv Vanakubja karstiorg on üks suuremaid Eestis.

VÄIKE BIMBO

Ma tunnen üht pisikest ja armast ponihobu. Tema nimi on Bimbo. Bimbol on lühikesed jalad ja väikesed mustad kabjad ning ta on väga-väga karvane. Bimbo nina on pehme nagu maailma kõige pehmem samet. Aga Bimbo silmad, kuigi nad on kaetud lakaga ega paista vaatajale kätte, on tulvil sügavat kurbust. Tahangi rääkida, mille pärast Bimbo kurvastab.

Bimbo on paljude suurte ja väikeste laste lemmik. Vanemad käivad tihti oma lastega pisikest karvast poni vaatamas. Ja Bimbo meeldib neilegi. Inimestega on aga tavaliselt nii, et mida rohkem nad kedagi armastavad, seda vähem ütlevad nad oma armastatule, kui palju nad temast hoolivad. Võib-olla inimesed häbenevad oma tundeid? Võib-olla nad kardavad, et kui räägivad lähedastele ja meeldivatele sellest, mida nad

tunnevad, kaotavad nad oma armastatu? Ei tea.

Aga Bimbo suurtele ja väikestele meeldis. Sageli seisis inimesed eemal Bimbot vaadates ja isekeskis sosistades, kui armast on väike ponihobune, kui kenad kõpskingad tal jalgas on ja kui soojalt karvane on pisikesel hobusel kasukas. Inimesed imetsesid Bimbot.

Väike Bimbo teadis, et inimesed teda nähes midagi sosistasid. Aga tema kõrvad olid karvadesse mattunud ja ta ei kuulnud kunagi, mida inimesed omavahel sosinal rääkisid. Kui ta silmadel poleks olnud paksu lakapahmakat, siis oleks ta, vaeseke, näinud, kuidas sosistajad talle naeratavad ning Bimbo oleks mõistnud, et teda armastatakse. Nüüd aga mõtles ta, et teda räägitakse taga ning naerdakse tagaselja tema välimust. Bimbo ju teadis, millised uhked on ratsahobused, kelle peale inimesed kihla veavad, ja kui võimsad on tööhobused, keda jõu pärast austatakse. Bimbo mõistis, et tema ei ole ei uhke ega tugev. Ja nõnda hakkaski ta arvama, et inimesed vaatavad teda põlgusega. Sellepärast ongi Bimbo silmad, kuigi nad on peidus laka all, tulvil kurbust.

Kahju küll, kuid tööpoolest on sageli nõnda, et mida rohkem kedagi armastatakse, seda enam peidetakse armastatu eest oma tegelikku suhtumist. Nii hakkavadki need, kellest tegelikult hoolitakse, arvama, et neid põlatakse. Selline arvamine aga avab hinge ukse ja laseb sisse kurbuse, mis hakkab peegelduma nukrutseja silmades. Bimbogi arvab, et tema üle naerdakse ja teda põlatakse, sest keegi ei lähe tema juurde ega heida ta silmilt eemale lakapahmakat, et väike poni võiks näha talle kingitavaid imetlevaid naeratusi. Keegi ei lähe ta juurde ega ütle tema karvasse kõrva, milline armastatud väike ponihobune ta on.

Kui me tahame, et need, kellest väga hoolime, ei kurvastaks, oleks hea, kui julgeksime neile otse ja selgesti alati ütelda, kui palju me neid armastame ja kui kõrgelt hindame. Tegelikult on ilusaid sõnu lihtne ütelda. Ja meeldiv.

Margo Kesa tekst ja joonistus

MÖTISKLUSI

Ponid on väikest kasvu hobused. Nende maksimumkõrgus on 148 cm. Maailma väikseim hobune on Luciano. Ta kaalub umbes 15,75 kg ja on 42 cm kõrgune. Ta elab Prantsusmaal. Shetlandi poni on ideaalne lasteratsu, kuna ta on kõigest 1 kõrgune. Walesi mägiponi sobib nii ratsutamiseks kui ka kergemate rakendite vedamiseks. Noorest peast sarnaneb ta araabia hobustega.

Ka eesti tõugu hobuseid võib nimetada ponideks. Värvuselt on eesti hobused raudjad, kõrvid, punased ja mustad, hallid, hiirjad ja võigud. Kõige enam on eesti hobuseid Saaremaal ja Hiiumaal.

Mulle meeldivad hobused väga ja mul on hobune, kelle nimi on Lambada. Ta on tori tõugu ning ma ratsutan temaga.

Tervitab 12aastane
Helina Anier
Valgutast

Poni antakse ratsutamiseks väikestele lastele, kes pole varem ratsutanud. Neid on igat värvi, nii suuri kui väikesi. Ponid on nagu minihobused. Nad on väga armsad, sest väiksemad tunduvad ju ikka suurtest armsamatena. Olen ka ise poniga ratsutanud. Nüüd ratsutan juba hobusega.

9aastane
Leena Allik
Viljandist

Eestis peetakse ponisid ratsaspordibaasides. Tallinna ratsaspordibaasis on umbes 20 poni. Nendega sõidavad lapsed. Ka mina sõidan ühe poniga. Ta nimi on Dam. Dam on shetlandi poni ja eesti hobuse ristand. Ta on väikest kasvu, pruun ja kollakate täppidega. Dam on mõnikord päris jonnipunn kohe, ükskord hüppas rajalt kõigi oma nelja jalaga kõrvale.

12aastane
Triin Tamme
Tallinnast

PONIDEST

Ühendatud Kuningriigis elavad metsikud ponid. Nende karjad liiguvad Exmooris, Walesis ja New Forestis.

Täiskasvanud shetlandi poni on 80 - 115 cm kõrgune. Seda laste lemmik hobu kasutati kunagi põllutööl adra või vankri ette rakendatuna Shetlandi saartel Šotimaast põhjas. Walesi kaevurid aretasid walesi kaevandusponi, kes sai töötada kitsastes söekaevanduse käikudes.

See poni on külalt kiire ja tugev, et kanda ratsanikku. Hackney ponid on ühed suuremad, iiri connemara ponid on aga head hüppajad.

Enamik ponisid elab kauem kui teised hobused.

9aastane
Kristi Aidnik
Raplast

TEREI
TEREI
TEREI

KARU PUHKUS AAFRIKAS

ELAS KORD SÜGAVAS JA PAKSUS METSAS KARU, KELLE NIMI OLI OTTO MÕMMISTE. OTTO UNISTUSEKS OLI MINNA AAFRIKASSE PUHKAMA. TA OLII KUULNUD PÄÄSUKESE KÄEST, ET SEAL ON KOGU AEG SUVI JA PÄIKE PAISTAB SOOJALT.

KORD OTSUSTAS OTTO, ET NÜÜD TA LÄHEB AAFRIKASSE. OLII SAABUNUD SÜGIS JA LINNUNUD LAHKUSID. OTTO KÕNDIS METSAS JA KOHTAS KULDNOKKADE PARVE. TA KÜSIS NEILT: "KAS HAKKATE ÄRA LENDAMA?"

"MUIDUGI! ILMAD LÄHEVAD KÜLMAKS JA ME PEAME ÄRA MINEMA," VASTASID LINNUNUD. OTTO KÜSIS: "KUHU TE LENDATE?"

"AAFRIKASSE, KUHU SIIS VEEL!"

"AAFRIKASSE? KUULGE, KAS MA EI SAAKS TEIEGA KAASA TULLA?" KÜSIS KARU.

"KAS SA, MÕMMISTE, OLED ARU KAOTANUD – KUIDAS SA SAAKSID MEIEGA KAASA TULLA?" EI SAANUD KULDNOKKAD ARU.

KARU EI HAKANUD MIDAGI SELETAMA, VAID LÄKS EDASI. JÄRSKU MÄRKAS TA PÕÖSA ALL MINGIT ASJA. TA LÄKS LÄHEMALE JA VÕTTIS SELLE ÜLES. ÄKKI HAKKAS SEE ASI IMELIKULT TINISEMA. OTTO EI VISANUD SEDA SIISKI ÄRA, VAID KRUTTIS MINGIT NUPPU. SIIS KOSTIS HÄÄL, MIS ÜTLES: "ANDMETE KOHASOLT MÄSAB AAFRIKAS SUUR TORM. "

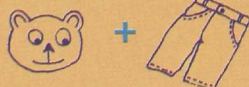
KARU MÕTLES JA MÕTLES NING ÜTLES SIIS: "EI LÄHE MA KUHUGI, KODUS KÕIGE PAREMI!" JA NII JÄIGI OTTOL AAFRIKASSE MINEMATA.

TARMO AALEP KALMETU PÕHIKOOList

ESE, MIDA OTTO
MEELSASTI VAATAB? TELE 5 OR
MIS ON OTTOL ÕUES?

RIIETUSESE, MIDA OTTO
VAJAB TALVEL?

PILDI
JONISTAS
THOMAS
SCHEILEKE

KAS VAMPIIRID ON PÄRISILT OLEMAS?

Algus eelmises numbris

Loomal oma lokaator!

Kes arvab, et nahkhiir saab pimedas vabalt ringi lennata tänu heale silmanägemisele, see eksib rängalt. Neil loomakestel on fantastiline võime orienteeruda ultraheli-kajalokatsiooni abil. Nad piiksuivad sagedusega 30 000 - 50 000 hertsi. Inimkõrv sellist sagedust ei erista, kuid siiski tekib – eriti siis, kui läheduses on palju nahkhiiri – sellest rõhuvalt halb enesetunne.

Nahkhiired ise aga võivad ainsagi oksaga kokku pörkamata tänu oma kajalokaatoritele lennata kasvõi kinnisilmi. 30 m kaugusest otsivad nad nagu lennukitõrjujad üles oma objekti – maitsva putuka – ning “lülitavad” siis oma lokaatori välja ja lähenevad hääletult mardikale. Raske on siiski teaduslikku selgitust leida nahkhiirte erakordselt täpset

orienteerumisvõimele. Lausa imetusväärt orienteeruja on näiteks Lõuna-Ameerikas elutsev kalastajannahkhiir, kes vee kohal lennates tõmbab tagajalaga veest välja iga nobeda kala, kui selle uimeots kasvõi viivuks veepinnal vilksatab.

Nahkhiirte tiivanahk on peen ja pingule tõmbunud, ja sabalgi on lendamisel tähtis roll. Tagajalgadele ja sabale toetuv nahk aitab neil hästi tüürida.

Eriti head lendajad on väiksemad nahkhiired, näiteks sirptiib-nahkhiired, kelle tiivad meenutavad pääskese omi. Ka helikoptereid oskavad nad matkida: rappelend aitab troopikas elutsevad nahkhiirel võtta õitest nektarit. Need tillukesed nahkhiired kannavad õietolmu õielt õiele: taim “tulistab” oma tolmukatega sisetungijat, ning see viib oma keha küljes õietolmu kaugele.

Meie nahkhiired on tõhusad kahjulike putukate hävitajad, sest nad söövad öösel ringi liikuvaid putukaid – putuktoidulised linnud (välja arvatud öösorr) sel ajal ju magavad.

Kus on nahkhiire kodu?

Nahkhiired elavad tavaliselt koobastes suurte kobaratena. Pöönin-gud, mahajäetud majad, igasugused

katusealused, tühjad kaevud, puuõõned – häid kohti ikka leidub!

Enne Estonia Teatri remonti elas neid selle maja tornideski – ma ise nägin.

Ameerikas leiti koobas, kus elas korraga 20 miljonit nahkhiirt, kusjuures jahilt tulles leidis iga nahkhiireema just oma poja hääle järgi kohemaid üles, kuigi samasuguseid piiksuvaid nahkhiirebeebisid rippus koopas tuhandeid. Nahkhiirte lemmikasend on inimese meelest kummaline – nad ripuvad laes, pea allpidi.

“Ühiselamust” lahkuvad isased nahkhiired pulmade ajaks “erakorteritesse”. Oma puuõõnte või väikeste koobaste lävel piiksuivad nad emasloomi kutsudes, kuni mõni nahkhiiredaam kutse peale sisse astub. Pärast lühiajalist eraelu läheb nahkhiirepaar jälle ühisesse elupaika, kus sünnivad nende järeltulijad – nagu eespool öeldud, on neid ühes peres korraga vaid 3 - 4.

Nahkhiirte puhul tasub imestada küll nende kummalise orienteerumisoskuse üle – müstilisi kavatsusi neile omistada ei maksa, vereimeemisest kõnelemata.

Aleksei Turovski

RIIDE-SÖÖJA PUTUKAS			
KEEDIS			
		2xTÄHT AVE & RAUNO AASTA KOMMID	
			...-MAA
			VANEM SEE ON INGL. K.
			SEKUND
ÜLLAR MEIL ... ÄÄRNE TÄNAVAS			REISI-KOTT
	KILO- REET & ARVO		INIMLÖVI KUJU PÜRA- MIIDIDE JUURES
	VÄLSS		
		MAJA OSA	
		SIRULI	
RÖIVAS KARTLI-KULT		2xTÄHT	
LEHMA KEHAOSA		JÄRJES- TIKUSED TÄHED	
		MALE- NUPUD	
URVE ALUMII- NIUM KALA		BENNY... (NALJA- MEES)	
		PRÜGI NOOT	
			SPORDI- RÖIVAD
			NORD
			SINA
	RÖIVA KAELUS	KAS JA VOI ...?	
	2xTÄHT	KÜSIMA INGL. K.	
	IMRE	IVI	
		TÜLI HOMMIKU- KAARES	
		MUNA- KUJU- LISED	

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Elu paistaks poole põnevam, kui su kõrval oleks päevast päeva veel kaks niisamasuguse väljanägemisega eakaaslast – siis poleks puudust ei mõtte- ega mängukaaslastest, kes sinu eest välja astuvad ja nii muresid kui rõõme jagavad.

Kolmekesi suures maailmas

Niisugune oli minu ettekujutus, kui aastaid tagasi endale kaksik- või kolmikõde-venda igatsesin. Ma ei osanud aimatagi mitmikute elu teist poolt – sedam et kõike, ka kõige kallimaid inimesi tuleb juba enne sündi jagama õppida. Isa ja ema pole mitte üksnes sinu ja su vanema venna päralt, vaid neid nõuavad juba päris algusest peale veel kaks sinuga ühevanust ja sarnaste soovidega põnni.

Kuidas kolmikud ja nende kodused elavad, sellest kõneldi augustis Tartumaal Alatskivil toimunud kolmikute perede kokkutulekul.

Meie emme, tule minu juurde!

“Karl Markuse, Hans Markuse ja Joel Markuse esimesel eluaastal oli minu kõige suurem mure see, et ühest emmest ei jätku kolmele poisile kohe kuidagimoodi,” meenutab kolmeaastaste kolmikute ema Haide. “Ma ju tahtsin kõigi nende jaoks igal hetkel piisavalt olemas olla.”

Haidel on poistest mõnikord lausa kahju. Näiteks siis, kui nad kõik

korraga ema sülle tahaksid. Mitte kolmekesi sülle, vaid igaüks üksinda.

“Arvan, et kolmekesi kasvamine on poistele vähemalt mudilaseas päris paras katsumus,” arvab ema Haide.

Vendi hoitakse ja vendadega kakeldakse. Venna kaela püütakse ajada kõiki pahandusi. Kuid kui asi läheb tõsiseks, seistakse üksteise eest nagu müür.

Ükski üksik laps ei saa öelda oma vanemate kohta “meie emme” või “meie issi”. Kolmikute kodus aga juhtub tihti, et üks vendadest just nõnda oma vanemaid teisest toast hõikab.

Me oleme erilised

Mõned pisikesed tüdrukud hakkavad juba õige varakult ette kujutama, kuidas nad kunagi emad on. Kuidas aga kujutleda end mitmikute emana? Millegipärast ei räägita sellest peaaegu üldse. Kuidas mitmikuid näiteks toidetakse – kas ühekorraga või ükshaaval?

Kolmikute kokkutulekul igatahes kinnitati, et mitmikutega seotud prob-

leeme tuleb alles õppima hakata. Muuhulgas küsida ka kolmikutelt endilt, kuidas nad endid selliste – natuke erilistena tunnevad.

Kolmeaastased Marita, Mariin ja Marjana väljendasid igal juhul kogu oma olemusega, et eriline olla on vahva. Kõik ju vaatavad ja imetlevad! Liitati leidsid nad endale kokkutulekul kolm täpselt niisama vahvat vastassoo esindajat – ikka needsamad juba eelpool nimetatud vennad Markused. Kusjuures Markus pole mitte perekonna-, vaid vendade ühine eesnimi. Sündinuks perre üks laps, jänukski ta pelgalt Markuseks. Nüüd said vennad endale aga soliidseid kaheosalised nimed.

Kummalisel kombel olid paljud kokkutulekule tulnud kolmikute emad elukutselt õpetajad. Loodus justkui tundis ette, et tarka perre on kolme ühevanust last julgem kasvama panema – kui ema juba klassitäie lastega hakkama saab, küllap ta siis ka kolmikutega toime tuleb!

Tuudur, Plutt ja Magdalena

Algus märtsinumbris

Kati Murutar

“Just!” oli arst oma diagnoosiga rahul. Pere-naine oli nõutu: “Oh aeg... Miks peaks Magdalenaal isaslindu vaja olema? Minul pole kunagi meest olnud. Minu õel pole kunagi meest olnud. Meile pole selline kõlvatus mitte mõttessegi tulnud.”

Arst, keda häiris vanadaami meestevaenulikkus, kuna tema juhtus parasjagu mees olema, õiendas: “Teie emal ju ometi pidi mees olema.”

Vanadaam üllatus: “Mees? Minu emal oli minu isa. See ei tähenda, et mina oleksin pidanud mingi mehe majja laskma. Ja nüüd veel Magdalena...”

Arst luges vastuvõtu lõppenuks: “Kuidas soovite. Minu ettekirjutus teie kanaarilinnu raviks on isalind. Siin on arve visiidi eest.”

Vanadaami silmad läksid pärani: “Püha taevas, arve on suurem kui Magdalena ise maksabki...”

Plutt kükitas samal ajal ventilatsioonilõõri võre taga ja hoidis end mehiselt kinni, et mitte põhjatusse sügavikku pudeneda.

Tuudur, kelle kuraas oli ammugi

meelest ära läinud, niheles võre ees ja küsis murelikult: “Plutt... Oled sa veel elus?”

Plutt säutsatas: “Ei ole.”
“Seda ma kartsingi!”
kurvastas tuvi.

Plutt selgitas: “Mina ei oodanudki midagi muud. Nii kui ma siia ventilatsioonilõõri kantsatasin, kohe nägin, et siin on virnade viisi hiirte ja lindude konte. Järele jäänud päevadel võid mind juba vabalt peotäieks kontideks pidada.”

“Jaanalind küll! Mida sa ometi sinna otsisid?” ahastas Tuudur.

Plutt ei imestanud, et Tuudur enam oma vägitegusid ei mäleta. Ta ilkus: “Ei noh... niisama, huvi pärast tuln vaatama, kuidas siin seina sees elu tundub kah...”

Tuudur päris: “Kuidas sa ometi sinna sattusid?”

Plutt kontrollis: “Sina ei mäleta või?”

“Mida?” ei saanud tuvi küsimusest aru.

TIIVAKESED, ARMSAD VARBAD,
PIDAGE NÜÜD VASTU VEEL!

Magdalena hüüatas Plutile kõrvalt: “Ära ütle talle! Ka praegu, mil kõik on möödas, pole sinu sõbral vaja oma metsikut meeletust mäletada. See mäletamine ei muuda enam midagi paremaks!”

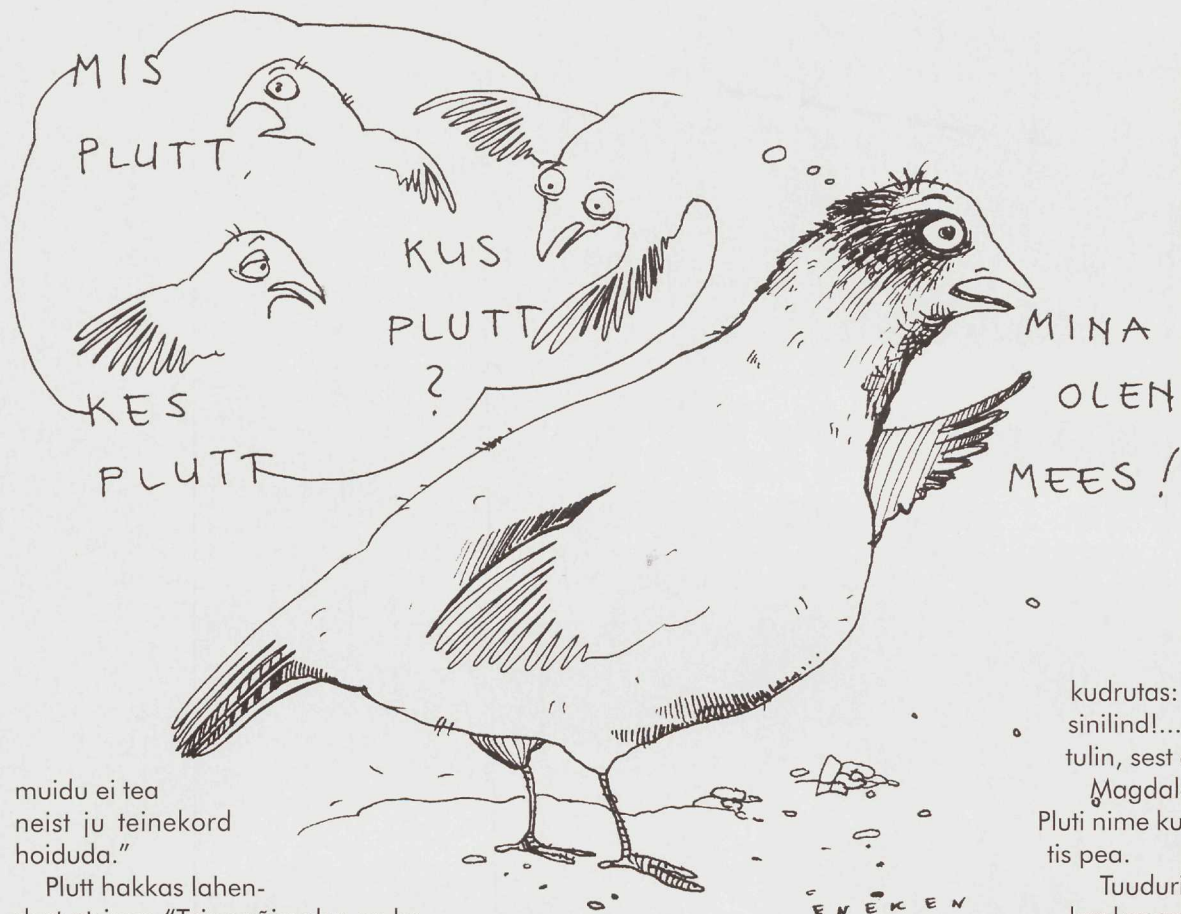
Plutt kuuletus Magdalenale: “Noh, siis ei mäleta mina kah.”

Tuudur õpetas: “Selliseid asju peaks ikka mäletama.”

Plutt turtsatas: “Eks ole!”

Tuudur oli kangesti tark: “Jah, sest

muidu ei tea neist ju teinekord hoiduda."

Plutt hakkas lahendust otsima: "Teine võimalus on ka. Kui oled sattunud olukorda, millest ise välja tulla ei oska, küsi sõprade käest, kes teavad paremini."

Tuudur lootis: "Mina või?"

Plutil polnud enam jõudu Tuuduri tuutumist kuulata. Ta hüüdis: "Hüüpe sind võtku! Selle asemel, et juba mitmendat päeva siin kakerdada, lenda ometi Magdalena juurde ja küsi temalt nõu! Magdalena teab inimeste elu-olu, tema oskab kindlasti öelda, kuidas siit välja pääseb."

Tuudur õhkas: "Magdalena..."

Plutt tahtis veel igaks juhuks küsida: "Kas sa ikka oskad veel tema juurde lennata?"

Aga Tuudur laperdas õndsalt naeratades juba minema.

Kui Tuudur lahkus, kaotas Plutt suure osa oma välispidisest mehisusest. Ta pomises endamisi: "Pelikan ja puuritrellid... Ma ei pea siin enam kaua vastu... Nälg teeb silme eest pimedaks... Mul on kohutav, kohutav, kohutav janu... Ja siis veel need luukered... siia samasse enne mind surnud linnud ja loomad... Ma kardan... Siisikese sabasulgede nimel, kardan tõesti... Ma ei tohi sellest võrest lahti lasta, muidu kukun nagu sulitu ha-

kipoeg sinna alla, pimedasse, surma täis sügavikku... siis tuleb Tuudur ... ei leia mind enam eest... Võibolla tuleb koguni Magdalena... Ja me ei kohtu enam kunagi... Ei! Ma pean virge olema!"

See oli väga, väga raske, sest linnud peavad väga tihti süüa ja juua saama.

Et ennast julgustada, alustas Plutt oma vapruselaulukest:

Seni, kuni olen elus,
maailm kestab, elab veel.
Kuni püsin oma hinges,
armastus ja õnn on ees.

Tiivakesed, armsad varbad,
pidage nüüd vastu veel!
Nokk ja saba, kuula sõna!
Teha on nii palju veel!

Minu pojad...armsa silmad...
Maailm, ära kustu veel,
varblane ei anna alla,
ta on alles poolel teel.

Tuudur, tubli poiss, oli Magdalena akna taha, nukralt lõhutava kanaarilinnukese puuri juurde tuianud. Ta

kudrutas: "Ärka üles, sinilind!... Uu!... Mina tulin, sest et Plutt..."

Magdalena võpatas Pluti nime kuuldes ja tõstis pea.

Tuudurit nähes ohkas kanaarilind: "Sina,

Tuudur... Ma arvasin, et te olete mind päris ära unustanud... Et te ei andnud mulle andeks, et ma teie pakutud seiklusest nii rumalasti loobusin ja... nüüd siin jälle tagasi olen."

Tuudur ei mäletanud: "Millest sa loobusid?"

Magdalena naeratas heldinult: "Oh, Tuudur, sa oled ikka endine. Tahad mu terakesi maitsta? Tule, proovi!"

Tuudur sõi kuulekalt terakesi, mida Magdalena talle puurist välja nügis, ja kiitis: "Aga sina ei ole endine... sina oled veel ilusam kui enne. Sina oled kohe nii ilus, et..."

Magdalena rahustas: "Ole nüüd mõistlik! Ole pai poiss, ütle mulle..."

"Olen, olen. Kohe ma ütlen sulle kõik!" lubas Tuudur. Ega ta valetanudki – tema "kõik" oli parasjagu see, mis ta just oli.

Magdalena palus: "Ütle mulle, kus Plutt on?"

Tuudur teadis praegu üht sootuks olulisemat kutti, kellest rääkida: "Mis Plutt, kes Plutt, kus Plutt? Mis tähtsust sel enam, ükskõik – mina olen mees!"

Järgneb

↑ Lister Costin

↑→ Hilligass Sprintcar

↑↗ Lister Knobbly
↓→ Devin SS

VANAD "VÕIDUKAD"

Kas olete kuulnud sellistest autodest nagu Lister Chevrolet, Hilligass Sprintcar või Devin SS? Kui ei, siis teadke, et need Euroopas vähe tuntud autod on omal ajal Ameerikas võiduajamistel laineid löönud.

Arvake ära, mis autoga on tegemist: väike sportauto V8 mootori, kerge roadster-kere, kahel torul põhineva raami ja külgedel asuvate sumbutitega?

Nukkvõlli-lehekülgede lugejad pakuksid võib-olla vastuseks AC Cobrat. Vastus tabaks märki, kui ajalugu ei teataks, et meie mõistatuse-auto oli olemas juba aastal 1957 – 5 aastat enne Cobrat.

Meie auto nimeks on Devin SS – Ameerikas toodetud sportauto, mille olemasolust teavad vaid vähesed ja mida näha on üpris raske, sest Devin SS- e ehitati vaid 17 tükki. "Elus" on neid vaid 12, ning nendest vast kõige kenam ongi see, mida meie pildil näha võib.

Kui eespool kirjeldatud autoga sõidetakse vaid asfaltradadel, siis Hilligass Sprintcar sõidab liivaga (vihma korral mudaga) kaetud ovalradadel. Ka see auto pärineb aastast 1957. Number 3 all sõitnud autoga on Ralph "Speedy"

Helmi tiim võitnud mitu IMCA (International Motor Contest Association) meistri tiitlit ja muidki autasusid. Masina praegune omanik George Nuse on restaureerinud legendaarse "number kolme" täpselt selliseks, nagu see nägi välja aastal 1957.

Nüüd läheme tagasi asfaldile, sest juttu tuleb Lister

Chevrolet' st. Listeri tehas asus Inglismaal – Cambridge'is, kus toodeti vaid mõni auto aastas. Lister Jaguar oli tuntud nimi ka Euroopas, aga Lister Chevrolet' d siin ei teatud. Nende vaheline erinevus seisnes selles, et ühel oli mootoriks Jaguari, teisel aga Chevrolet' tehase toode. Enam-vähem kõik Chevrolet' mootoriga autod aga müüdi Ameerikasse. Lister Knobblyt valmistati kokku 17 tükki, Chevrolet' mootor oli neist vaid neljal. Lister Costineid tehti vaid 13 tükki ja Chevrolet' mootoriga varustati neist 9.

Kõigi eespool kirjeldatud autode hinnad ulatuvad miljonitesse kroonidesse. Kuid kuna nad on väga haruldased, siis vaevalt autode praegused omanikud neist loobuda tahavad.

DEVIN SS 1957

Võõrad mõtted

VEIKO LIIS © 1998

MA SOOVIKSI
STETTESSE
SÕITA.

ISTU PEALE!
OLEN KA ISE
SINNAPOLE TEEL.

KUMBI AUTO JUURES OLIJATEST EI
AIMA, ET NEID JÄLGITAKSE...

ÜKS JUHUSLIK
MÖÖDASÕITJA VÕTTIS
TA PEALE, OBJEKT A
PANDI PAKIRUUMI.

KAS MA
SAAKSI
KOTI PAKI-
RUUMI
PANNA?

AGA
PALUN!

SEEKORD EI PÄÄSE
VANAMEES OMA
KRISTALLIGA
KUHUGI!

AUTOJUHT
EI MÄRKA, ET
HÄÄLETAJAL ON
VEEL TEINEGI PAKK, MILLE TA
SÄLAJA ISTME ALLA PANEB...

KAS VÕIKSITE MULLE
ÕELDA, MIS TEIE
NIMI ON?

DIRK PANNER.

AGA HARILIKULT
KUTSUTAKSE
MIND LIHTSALT
DIRKIKS.

MEELDIN TUTVUDA,
MINA OLEN
KRISTALLI-
KANDJA NR. 8!

MIS ON PUNK?

Pungi sünnilinnaks võib pidada San Franciscot (USA), kus 60. aastate keskpaiku oli palju punkbände ja nende muusika austajaid.

edetabelite tippu), kuid kahjuks tekkisid liikmete vahel lahkkelid ja ansambel läks varsti laiali.

Eestis algas punkarite kõrgaeg 80. aastate keskpaigas ja kestis kuni "karvaste" – hard rocki fännide – pealetulekuni 90. aastate alguses.

Nii mõnedki said tuntuks lihtsalt sellega, et nad olid punkarid. Laialdaselt oli punkarite seas levinud rotipidamine, mis sai alguse sellest

Punkbändid sai alguse tänu koolinoortele, kes püüdsid jäljendada oma iidoleid "The Beatlesi" ja "The Rolling Stonesi", kuid kelle muusikalised oskused jäid kahjuks suurelt iidolitele alla. Inglise keeles tähendabki punk viletsat, kogemusteta noorukit. Ka riietus oli punkaritel vilets – lõhkised teksad, kulunud tagid. Oma hädisusest tingituna halvustasid nad riigikorda ja pooldasid anarhismi (võimu puudumist). 69. aastaks aastaks punk aga taandus.

Uue jõuga tõusis punk 1974. a. Inglismaal, kus liikumisele anti ka uus nimi – new wave (uus laine). Uue laine punkarid olid elujõulisemad ja agressiivsemad kui 60. aastate punkarid, kelle siira ühiskonnavastase protesti üle "uued" irvitasid. 1976. aastal avasid Malcom McLauren ja pungi emaks ristitud moekunstnik Vivienne Westwood Londonis poe, kus müüdi punkriideid, ehteid ja muid lisandeid. Reklaamimaks oma poodi ja Westwoodi värsked mudeleid, lõi McLauren bändi "Sex Pistols" (nime sai bänd poe järgi). Bänd oli edukas (jõudis isegi

et vanemad ei lubanud lastel suuri lemmikloomi võtta.

Samal ajal, 80. aastate keskel, arenes mujal maailmas pungist välja cyber-punk. Cyber-punkarid erinesid "tavalistest" punkaritest oma metalsema riietuse ja muusika poolest – nad kandsid kiirituse eest kaitsvaid ülikondi ja kuulasid tehnomuusikat.

Alates '60-ndatest on punk iga 7-8 aasta tagant tõusnud või langenud, kuna aga viimane langus oli 1990. aastate alguses, võib arvata, et punk on varsti jälle moes.

Ines Mägi

USA-st pärit olev ansambel Backstreet Boys (BSB) tuli kokku neli aastat tagasi. Brian ja Kevin olid omavahel juba varem tuttavad (nad on sugulased), teised poisid – Nick, AJ ja Howie – tutvusid tänu bändi mäendžerile Johnny Wrightile (80. aastate lõpu menukaimast poistebändist "New Kids on the Block"). Varem olid kõik poisid töötanud modellidena telereklaamides. Bändi noorim, Nick (Nicholas Gene Carter, sünd. 28. jaanuaril 1980, pikkus 180 cm) osales isegi filmis, kuigi kõrvalises piirrollis. (Kui BSB alustas, oli Nick 14-aastane. Oma vanema venna jälgedes astub ka Aaron Carter, kes edetabelite

tippu jõudis juba 10-aastaselt singliga "Crush on You".) BSB vanim ja ka kõige pikem liige on rohesilmne Kev (Kevin Scott Richardson (sünd. 3. augustil 1973, pikkus 185 cm). Vanuselt järgmine on bändi väikseim liige, 168 cm pikkune Howie (Howard Dwaine Dorough, sünd. 22. augustil 1973). Kolmandal kohal bändi vanusejärjestuses on 23-aastane Brian (Brian Thomas Litrell, sünd. 20. veebruaril 1975), neljandal aga Brianist 2 cm võrra pikem (177 cm) Alexander James McLean e. AJ (sünd. 9. jaanuaril 1978).

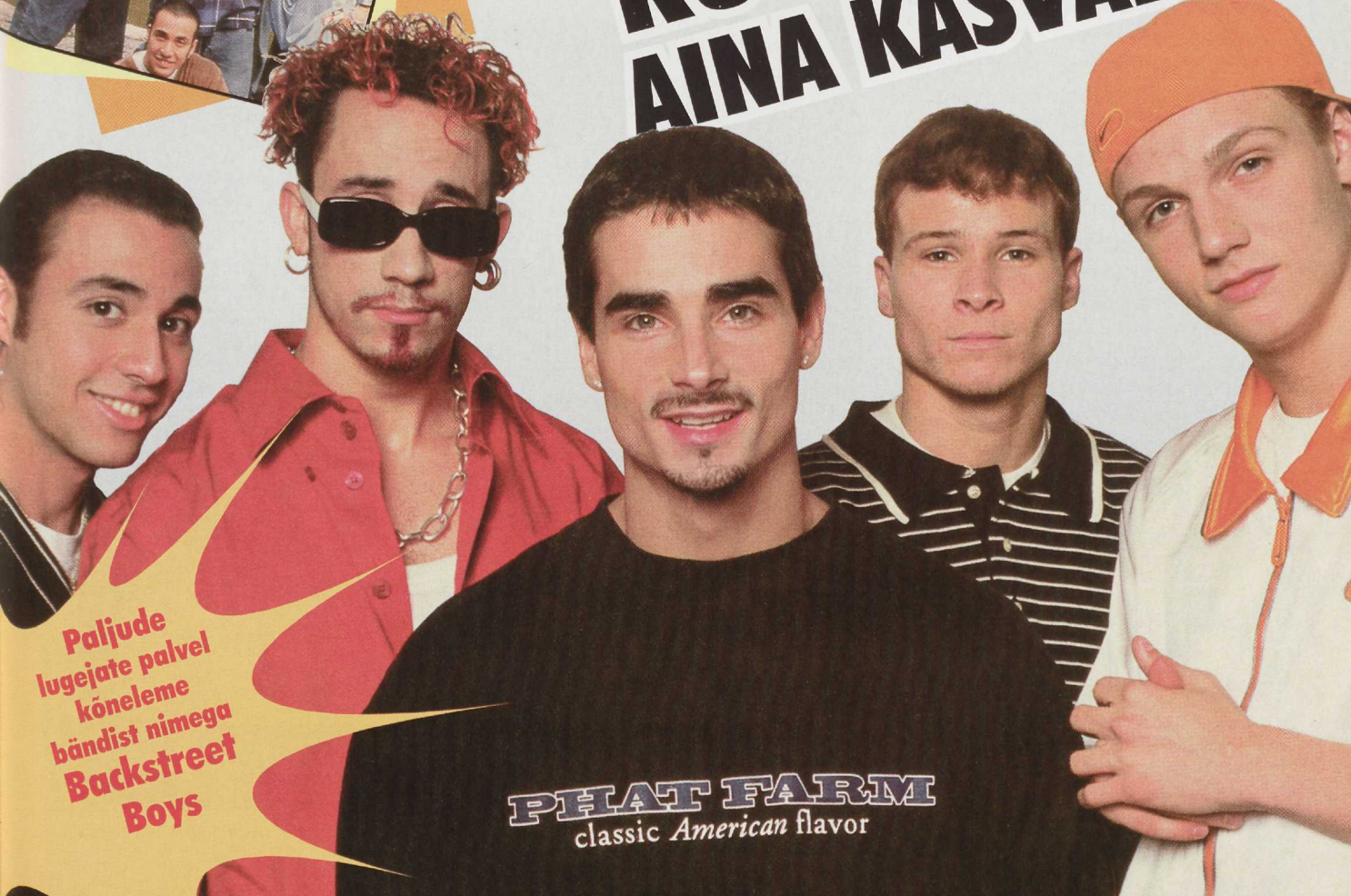
Kui bändi täheleend algas, käisid Nick ja AJ veel koolis, ja selleks, et mitte oma klassi-

kaaslastest maha jääda, oli neil tuuridel eraõpetaja kaasas. Nüüdseks peaks mõlemal poisil kool läbi olema, kui hästi nad selle lõpetasid, pole aga avalikkusele teada. Nick ja AJ on mõlemad pärit Orlandost, kui bänd tegutsema hakkas kolisid ka teised poisid samasse linna. Kõik poisid oskavad klaverit mängida, Brian ja Kev on lisaks õppinud ka kitarri ja süntesaatorit mängima.

BSB karjäär hakkas ülesmäge minema peale '96 ilmunud singlit "I'll Never Break Your Heart" ja ülesmäge on see läinud siiani.

Ines Mägi

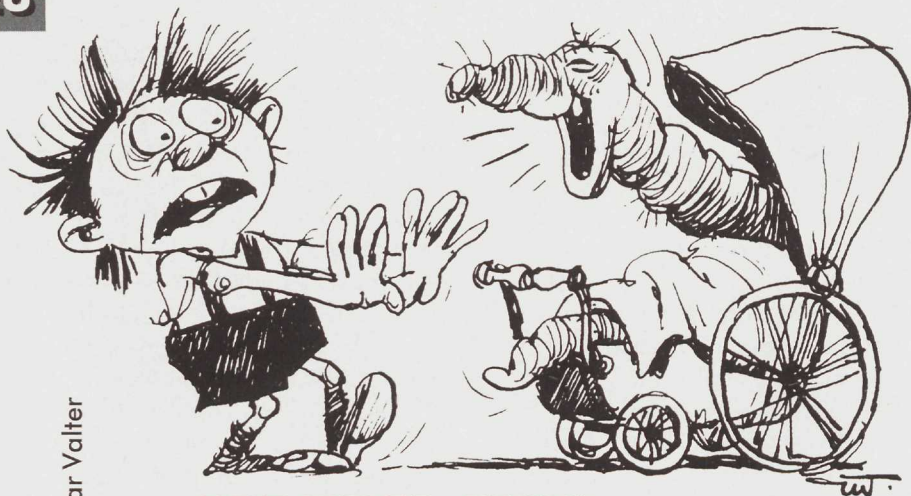
TÄNAVAPOIESTE KUULSUS AINA KASVAB

Paljude
lugejate palvel
kõneleme
bändist nimega
**Backstreet
Boys**

PEAT FARM
classic American flavor

Edgar Valter

NAERU-USS

Mudilased mängivad liivakastis ja ajavad omavahel juttu.

Ants: "Minu isa ostis minu kondiitri juurest!"

Eevi: "Minu isa on minu ostnud lillekauplusest!"

Juku kuulab teisi, sõrm suus, ja ütleb: "Minu vanemad on vaesed inimesed – nemad teevad kõik ise!"

Viieaastane Juku on sattunud esmakordselt maale ja näeb seal mäletsevat lehma.

"Teil peab ikka hirmsasti raha olema, et sellele elukale närimiskummi jõuate osta!" avaldab ta talunikule oma arvamust.

Kaheksa-aastane Juku teeb oma seitsmeaastasele sõbratarile ettepaneku talle naiseks tulla.

"Kardan, et sellest ei tule midagi välja," ohkab tüdruk. "Meie peres on kõik läinud mehele oma lähematele sugulastele: ema on abielus isaga, vanaema vanaisaga ja tädi onuga..."

"Vanaisa, laena mulle 25 krooni, ma annan sulle pensionist tagasi."

"Millisest pensionist? Sa oled ju alles kümne aastane."

"Vanaema pensionist!"

"Juku, ärka üles!"

"Ma ei saa!"

"Miks?"

"Sest et ma pole veel magama jäänud!"

"Juku, ära kisu koera sabast!"

"Miks?"

"Koer võib sind ju hammustada."

"Sellest otsast kindlasti mitte!"

"Kas tead, Juku, mis juhtub lastega, kes teiste jutule alati vahele räägivad?"

"Muidugi tean! Kui suureks saan, hakkkan telereporteriks!"

Juku, kelle isa on elektrik, tuleb nuttes koju, põsk paistes.

"Juku!" hüüab ema kokkunenult.

"Mis sinuga on juhtunud?"

"Üks mesilane lendas mulle peale," tõinab Juku. "Aga ta oli ühest otsast isoleerimata."

"Juku, oletame, et leiad püksitaskust kümme krooni. Mis on siis su esimene mõte?"

"Kelle püksid ma küll olen jalga tõmmanud?"

"Ema, tule ruttu siia! Isa on teleris!"

"Mis? Kuidas ta sinna sai?"

"Tal jäi jalga toolijala taha kinni!"

"Juku, selleks, et targaks saada ja palju teada, pead sa palju õppima!"

"Isa, aga miks ma ei või olla selline kui sina?"

Naljuga kogus Ülo Kard

Holger Lihtmaa

Kopraklubi

Kopraklubi on saanud mitmeid kirju, kus vastatakse eelmistes "Hea Lapse" numbrites üles kerkinud küsimustele ja esitatakse uusi. Suur tänu kirjutajatele! Loodame, et meil on kujunemas Kopraklubi vestlusring, millest ikka rohkem ja rohkem osa võetakse.

Seekord me küsimusi ei esita, vaid hakkame vastuseid leidma neile, mis veel lahendamata jäänud. Niisiis avame

KOPRAKLUBI KIRJAVEERUD.

Andres Jakovlev Tallinnast annab oma kirjas vastused juulinumbris esitatud küsimustele. Arutlesime kristliku kasvatus üle skautluses. Andres kirjutab: "Kuna ma pole usklik, on ka mu vastused natuke napid. Esiteks: Jeesus Kristus oli Jumala poeg. Teiseks: sõna "patt" tähendab seda, kui inimene teeb teisele midagi halba või ebasüüdsat. Kolmandaks: kristlane on inimene, kes oma tegudes järgib Jumala õpetust."

Andres on vastanud napilt, kuid õigesti. Muidugi oleks võimalik põhjalikumgi seletus (kristlus on ka eluviis, mis toetub Jumala kümnele käsule ja nende täitmisele), kuid sellegi poolest on Andrus pälvinud Kopraklubi auhinna – skaudimärgi.

Sandra Vungi Mõisakülást kirjutab, et tahab gaidiks saada. Kui Kopraklubis on ka tüdrukuid, siis lööb ta meeleldi kaasa.

Mariliis Toomiste Tartust arvab: "Võiksite avada ka

looduskaitsete klubi, kuna tüdrukud skaudiks hakata ei saa."

Vastuse annab Kairi Mõis oma kirjas: "Mina olen skaut. Meie salk kuulub Lääne Skautide Maleva alla. Oleme salgaga käinud kahes laagris. Koondustel õpime morset, teemärke jpm... Meie salk ootab juurde tüdrukuid Märjamaalt ja selle ümbrusest. Praegu on meil suvepuhkus, tunnid algavad uuesti septembris. Kellel on huvi skautluse vastu, helistagu telefonil 21 027 (väljaspoolt Raplamaad helistajad valigu Rapla kood ette)." Kairi kasutab oma kirjas ka morsetähestikku ning lõpetab kirja nõnda: - . - / - - - . / . . / - . - / . . // . . . . / . . - / - . . / . . . . / - - - / - - - / . . . . / . . / - . . . . // - . - / - . / . . / - . . // - . - / - . / . . // - . - / - . / . . //

Ärgu Kopraklubi kirjasatjad pahandagu, et me teie kirju tervenisti ei avalda – ajakirjas on selleks ruumi vähevoitu. Talletame teie saadeti si Kopraklubi kirjamapis.

Maailmas on lõppeva sajandi jooksul paljugi muutunud, sama on toimunud ka skaudiliikumiseks, kus BOY-SCOUT'i kõrvale on ilmunud ka GIRL-SCOUT. Praegu on skaudiliikumises neli põhiharuharu: poiste, tüdrukute, sega- ja täiskasvanute organisatsioonid. Kopraklubi on avatud nii

poistele kui tüdrukutele ning isegi täiskasvanutele, kes on olnud skaudid või tahavad skautlikult elada. Kopraklubis võib edaspidi kaasa lüüa koos perega ning saada skaudiks, gaidiks või täiskasvanud gildiskaudiks. Viimane mõiste on skautlusse tulnud alates 1972. aastast. KOPRAKLUBI tahab olla vahendajaks Sinu ja Eesti skaudiliikumise vahel. Nii et Sandra, Mariliis ja teised tüdrukud – te saate küll Kopraklubi tegevusest osa võtta ja saada skaudiks. Kes aga tahab kindlasti gaidiks saada, võtku meie klubiga ühendust, et kirja teel saada juhtnõore, kuidas toimida.

Morsetähestik leiab kasutusvõimalusi veel ka mobiiltelefonide ajastul samuti kui lipusemafor. Laagris tuleb ette olukordi, kus käepärast pole muud sidepidamisvõimalust kui skaudikaelarätt, millega saab edasi anda nii morset kui ka lipusemafori – näiteks kui laia jõe vastaskaldale ilmub skaut, kelle (või kellele) on kuulmiskauguse taha vaja midagi teatada. Laagris võib igasuguseid asju ette tulla!

Siin on Sulle õppimiseks morsetähestik, mille abil saad lugeda ka Kairi kirja lõppu.

Tähed

A	● -	I	● ●	Q	- - ● -	Y	- - ● -
B	- ● ● ●	J	● ● - -	R	● - ● -	Z	- - ● ●
C	- ● - ●	K	- ● - -	S	● ● ● -	A	● - ● -
D	- ● ●	L	● - ● ●	T	- ● ● -	Ü, Ö	- - ● -
E	●	M	- - ● ●	U	● ● ● -	C	● - ● -
F	● ● - ●	N	- ● - -	V	● ● ● -	H	- - ● -
G	- - ●	O	- - - -	W	● - - -	É, È, Ê	● ● - ●
H	● ● ● ●	P	● - - ●	X	- ● ● -		

Numbrid

Arvud	Täieline morsemärk	Lühendatud morsemärk	Arvud	Täieline morsemärk	Lühendatud morsemärk
1	● - - - -	● -	6	- ● ● ● ●	- ● ● ● ●
2	● ● - - -	● ● -	7	- - ● ● ●	- ● ● ●
3	● ● ● - -	● ● ● -	8	- - - ● ●	- ● ●
4	● ● ● ● -	● ● ● ● -	9	- - - - ●	- ●
5	● ● ● ● ●	● ● ● ● ●	0	- - - - -	-

MAAILMAS JA EESTIMAAL

Alustame nüüd skaudiorganisatsioonidest üldise pildi andmisega, nende põhjaliku tutvustamiseni jõuame aga edaspidi. Skautide maailmaorganisatsioonid on:

- 1. WOSM (World Organization of Scout Movement) – vanim skaudiorganisatsioon, loodud poistele, nüüd avatud ka tüdrukutele.**
- 2. WAGGS (The World Association of Girl Guides and Girl Scouts) – ainult tüdrukutele avatud maailmaliit.**
- 3. ISGF (International Scout and Guide Fellowship) – täiskasvanute ülemaailmne vennaskond, asutatud skaudiveteranide poolt.**

Kõigi nende maailmaorganisatsioonide harusid võite täna ka Eestist leida. Eestis tegutseb skautlikke ühendusi rohkem kui kolm – skaudiliikumine pole meil veel ühe mütsi alla jõudnud. Peale skautide-gaidide on meil veel noorkotkad ja kodutütreid, kes on küll skautlikud ühendused, kuid ei kuulu rahvusvahelistesse ühendus-

tesse, esindades seega n-ö skautluse rahvuslikku suunda. Kirevas skaudi-maailmas orienteerumiseks kulub tükk aega ja selleks korraldatakse nii kohapealseid kui ülemaailmseid kursusi. Suurimaks ja parimaks suhtlemiskohaks on aga skaudilaagrid.

Põikame korraks Eesti Skautliku Ühingu suurlaagrisse "Metsaraamat 98", mis toimus Tagametsas. Eesti Skautide Ühingu liikmeks võivad olla nii poisid kui tüdrukud (nagu meie Kopraklubiski). Eestis sai suurlaagrite traditsioon alguse 1926.a., kui toimus esimene Eesti Skautide Maleva (ka praegu tegutsev poisteorganisatsioon) suurlaager Pirital. Igal sellisel suurlaagril on oma õpetusiva ja seekordne "Metsaraamat 98" seadis eesmärgiks mineviku linna- ja maaelu tundma-õppimise. "Linnas" sai õppida mitmeid käsitöölise kunste, mitmesuguste esemete valmistamist ja tööriistade

kasutamist. "Maal" tutvuti vanaaegse maaeluga: õpiti metsatarkusi, mängu, tantsu ja laule. Laagriplatsil asus kunagi metsavendade punker, mille lähedusse skaudid ja gaidid püstitasid maakividest mälestusmärgi Eesti metsavendadele. Tagametsa mälestusmärk sümboliseerib meie rahva vabadusvõitlust ja ühtsust ning Eesti noorte austust vabadusvõitlejate vastu.

Diagonaalpuude köidis

Skaudilaagrites käies paeluvad tähelepanu ka laagriehitised, eeskätt erinevad all-laagrite väravad. "Metsaraamat 98" oli puht-skautlik selles mõttes, et laagriehitiste püstitamisel ei kasutatud naelu, vaid köisi.

Vaadake fotodel olevaid väravaid! Terane pilk märkab kohe mitmesuguseid köidiseid. Nüüd saate ka aru, miks skaudid-gaidid õpivad usinasti mitmesuguseid sõlmi ja köidiseid tege-ma.

Skautmaster Leho

Barbindus

TASKULAMP JA UNERAAMAT PEOLE KAASA?

Ühel ilusal hommikul leidis Barbie postkastist kena kutsekaardi. Kaardil Stacie allkirja nähes pomises ta pead raputades: "Oh seda Stacie't küll – ta oleks mind ju võinud süüniliselt kutsuda!"

Aga Stacie'le meeldib kaarte joonistada ja pidusid korraldada. Seekord oli tal pähe tulnud idee teha üks kena pidžaamapidu. Külalistel paluti muuseas kaasa võtta taskulamp ja uneraamat.

NÜÜD MURRAB BARBIE PEAD:

**mis asi see
pidžaamapidu
küll olla võib?**

**Ehk oskad Sina talle
sellest peost kirjutada
ja joonistada**

**Auhinna- Stacie'del on,
muide kaasas nii
taskulamp kui
tilluke uneraamat
karupoeg Puhhist!**

MÄNGUASJASDE
MAALETOOJA
JA HULGIMÜÜJA

RIMONNE

lidliahhindade saajad on
Kaia Päss Hummuli vallast,
Andres Ainson, Liis Varik
 ja **Liis Lass** Tallinnast,
Lilli Lees-Leesmaa Käinast,
Josep Kuusik Võõpstest,
Teelemari ja **Tõnis Loonet**
 Raplamaalt, **Käbi Stolovitš** ja
Martiina Viil Tartust,
Tiina Sinisoo Rakverest
 ja **Mari-Liis Neubauer**
 Haapsalust.

Hei-hei, siin ka mina,

teie kirjasõber
Triibu-Liine Nessuke!
 Mis me ikka viivitame,
 hakkame aga
 auhnnasaajaid
 nimetama!

Tere!

Sooviksin leida 7 - 9-aastast kirjasõpra. Ise olen üheksane. Minu hobiks on tantsimine. Meeldivad hobused ja Maarja-Liis Ilus.
Karoliina Raudsepp,
Anne 51 - 18, EE 2400 Tartu.

Hei-hei!

Soovin leida kirjasõpra. Olen kaheksa aastane ja lähen kolmandasse klassi.
Tiina Haav, Kärasi küla, Piilsi sjsk., 42101 Ida-Virumaa.

Tere!

Olen 12 aastane ja soovin kirjasõbraks 11 - 13 aastast tüdrukut.
Kaire Edenberg, Vara 10 - 2, Matjama sjsk., 60401 Tartumaa.

Hei!

Sooviksin leida kirjasõpra, kelle vanus peaks olema 10 - 12 aastat. Olen 10aastane tüdruk, kes käib tantsutrennis ja kellele meeldivad loodus ja loomad.
Kaisa Edenberg, Vara 10 - 2, Matjama sjsk, 60401 Tartumaa.

Tere!

Tahaksin endale kirjasõpra. Minu lemmikbänd on Aqua, kuulan ka Spice Girls'i. Mulle meeldib hilisööni sõpradega õues mängida. Kirja saates võiksite saata ka foto.
Kristel Kivijärv, Kiisa 7 - 34, Tallinn 11313.

Hei!

Tahaksin väga leida kirjasõpra va-

Muinas- jutusõbrad, silmad siia!

Jälle algab
Sten Roosi nimeline
 muinasjutuvõistlus,
 millest osa võtma kutsutakse
 kõiki 10-15-aastasi susepepi!
 Tööd tuleb saata enne
 talvise koolivaheaja algust –
 20. detsembriks
 Ann ja Ants Roosile aadressil,
 Endla 2b - 1, EE 3170 Haapsalu.

Deodorandileiutajatest
 saavad preemiad
Laura Kapanen
 Harkujärve koolist,
Mariliis Toomiste ja
Käbi Stolovitš Tartust,
Käbi Hirv Tallinnast ja
Annaliisa Kaaremaa
 Möisakülast.

Barbie,
 kes peab 1999. aasta
 veebruaris oma 40. sünnipäeva
 (kas ta ei näe noor välja?),
 annab enda moodi auhinnad
Tiina Sinisoole Rakverest,
Mirgit Sillale Tapalt,
Diana Dunkelile Antslast
 ja **Maali-Liina Kullale**
 Laeva vallast.

Uus LEGOLAND
 asub teatavasti Inglismaal,
 Windsoris.
 LEGO-tegelaste komplektid
 saavad **Paul-Hendrik Kulla**
 Tartumaalt, **Riinu** ja
Raigis Urban Haljalast,
Elari Haugas Raasikult,
Andres Jakovlev Tallinnast ja
Roland Laos
 Karksi-Nuiast.

Ristsõna-kassetid
 saavad **Maarika** ja
Anneli Kõrve Keilast
 ning **Mihkel Jahu**
 Tallinnast.
 "PISIPÕNNI-auhind
 läheb **Marek** ja
Eerik Paasile Viitkalt.

nuses 10-12 aastat. Ise olen 11
 aastane. Mulle meeldivad koerad,
 hamstrid, kilpkonnad ja merisead.
 Mul endal on koer.
Siim Ilves, Kivi 8 - 3,
EE 2045 Jõhvi.

NB!

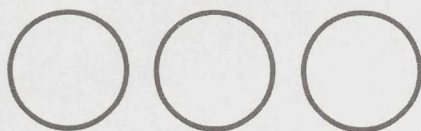
Seoses sellega, et mulle meeldib Spice Girls, ostan igasugust Spice Girls'i materjali (ajakirju, raamatuid, postreid, fotosid, nukke (kuni 100 kr.) jne... Tahaksin väga Spice Girls'i megapostreid. Kui mul midagi on või kui pakutav on liiga kallis, siis ma seda ei osta.
Mari-Liis Neubauer,
Tamme 15 - 5,
90508 Haapsalu.

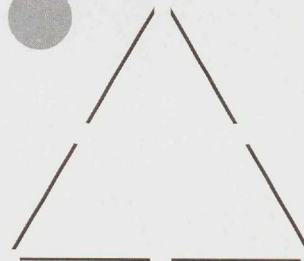
Kirjud nupud

- 1.** Kuidas saab kolmest ringjoonest kahe kriipsu abil teha inglise koera?

- 3.** Suvel külastas Tallinna üks igapidi kuulus rokkansambel. Mis oleks selle bändi nimi eestikeelses tõlkes, kas A Rulluvad Uisud, B Karjuvad Kaljud või C Veerevad Kivid?

- 2.** Lisa kolmnurgale 3 tikku nii, et saaksid korraka 5 kolmnurka!

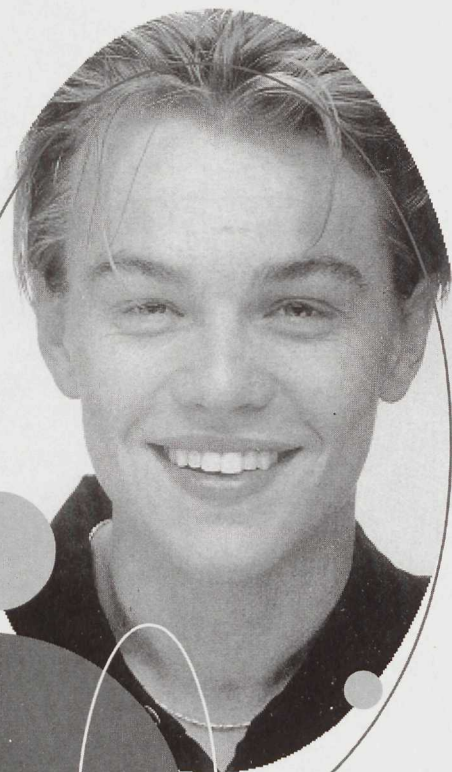

- 6.** Juku kõndis uhkes üksilduses Londoni poole. Talle kappas vastu hobune, kes vedas kenakest vankrit, milles istus ansambel Spice Girls. Mitu jalga astus sellel teel Londoni poole?

- 4.** Missuguse suurmehe järgi on oma eesnime saanud pildil olev näitleja?

- 5.** Ansambelis SPICE GIRLS kannavad nüüd, viienda liikme lahkumise järel, pooled lauljad üht ja sama eesnime. Kas see nimi tähendab vene keeles A jahu, B kriiti või C kipsi?

Tallinna Vanalinna Muusikamaja sai laulujamal Vanemuiselt hulga kandleid. Viljandis esines ansambel "Tuulekandle" Kõõmneidas.

VILJANDI PAADIMEHE LAPSELAPSE- LAPSELASTE FESTIVAL

Viljandimaad esindas REIN-projekt, kus koos vanematega olid asja juures ka lapsed.

Juuliku lõpus toimus Viljandis pärimusmuusika festival, millest võttis täiskasvanute kõrval osa ka hulk lapsi. Kuna alla 12aastased pääsesid kontsertidele ilma piletitä, siis ei oskagi korraldajad täpselt öelda, kui palju lapsi sellest vahvast üritusest osa sai. Tavalises mõttes k u u l a - j a i d oli sellel peol väga vähe – enamus publikust laulis, tantsis ja lustis koos esinejatega.

Anne-Malle Halliku tekst ja fotod

Algus augustinumbris

Kosmose-filateelia

Elmises numbris tegime juttu vene kosmonautidele pühendatud postmarkidest. Kuid kosmoseteemalisi marke on välja antud väga paljudes riikides. Kosmoseteemaliste markide kogumine levis laialt koos kosmose vallutamisega. Markide abil võib kokku panna ülemaailmse kosmose uurimise ajaloo – esimestest keskaegsetest taevakehade uurijatest kuni praegu veel käsil olevate ja tulevaste avastusteni.

Kuna kosmose uurimine on väga kallis, siis on riigid aru saanud, et otstarbekam on seda teha ühiselt.

Kauneid kosmosemarke vaadates ja kogudes ei maksa kahe silma vahele jätta ka kirjatempleid ja ümbrikke. Koguja peab eriti tähtsaks, et ümbrik ja sellele kleebitud postmark, mis on kustutatud eritempliga, oleksid seotud ühise sündmusega. Hea, kui templi kuupäev jäädvustaks mingit erilist sündmust.

Ka tembeldamise koht – orbitaaljaam, kosmodroom, kuulsa kosmonaudi või kosmosesuurija kodupaik – on koguja jaoks leid.

Eesti ametlik post pole kahjuks kosmoseteemaliste postmarkideni jõudnud. 60. aastatel trükiti mõned kosmoseteemalised ümbrikud, nende tiraaž oli väga väike – kõigest 250 tükki. Aga eesti teadlased Tõravere tähetornist ja omaaegse kosmosemaiustuse – Põltsamaa tuubmarmelaadi tootjad on kosmose-eluga hästi kursis.

Nüüd on aga aeg tutvuda mõne kosmoseteemalise margi ja ümbrikuga.

Samuel Golomb

Koolitüdrukude deodorant võiks olla...

Minu arvates võiks üks ideaalne koolitüdrukude deodorant kanda selliseid nimesid nagu TIRTS, NAERATUS, PÄIKE ja NAER. Tegelikult arvan, et sõna "deodorant" tuleks asendada mõne eestipärasemaga. Ma mõtlesin selle jaoks juba paar sõna välja. Need on LÖHNAKAS ja LILLEKAS.

Käbi Stolovitš Tartust

Mina arvan, et tüdrukute deodorandi nimi võiks olla ALLIKAPÄRLID. Selle deodorandi lõhn on ju värske, õrn ja salapärane.

Laura Kapanen
Harkujärve koolist

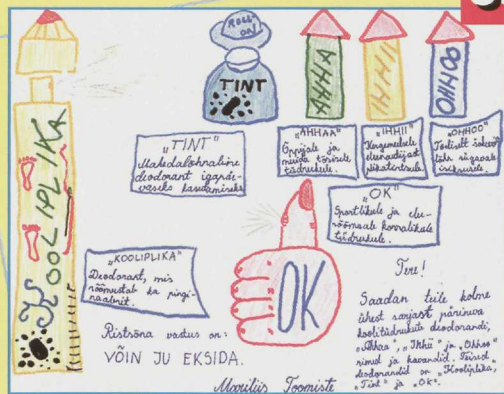

SOL-
VEIG

on päikese-
tüdrukute
lõhn. Ta
sisaldab
õunapuuvõite
ja jasmiiinide
lõhna. Ning
veel õige pisut
kaneeli- ja
sidrunilõhna.
Selline deodo-

rant viib kõige pingelisemal
hetkel mõtted õites aeda ning
toob suhu kaneelisaia- ja
sidrunimahlamaigu.

Käbi Hirv Tallinnast

Marielis Toomiste

Ideaalne koolitüdrukude deodorant võiks kanda nime PINGINAABER. Keegi ei taha ju istuda terve päev röpase ja higise pinginaabriga. Tüdrukute oma võiks lõhnata maasikate või šokolaadi järgi. Poistel peaks olema oma PINGINAABER, et ka neist võiks nina kirtsutamata mööda minna. Sellel võiks olla metsa või mere lõhn, aga natuke bensiiinilõhn ka, sest see meeldib poistele.

Annaliisa Kaaremaa
Mõisaküläst

Segasumma, Pärlselja, Väana-Jõesuu, Narva-Jõesuu, Urumarja, Treppoja ja Valgemetsa suvelaagrites olnud lapsed teavad, kuidas see kommitamine Muncheril (nii seda kommikolli kutsutakse) käis.

Kujuta ette, kui mõnusaks muutub elu, kui võid oma laagrialal igal sammul mõne kommi leida! Lisaks kommitsimisele aitas Chewitsi vapiloom Muncher lastel köit vedada, diskosid korraldada, õhupalle lõhki puhuda, hüppenõoriga hüpata, limbotada ja ringmänge mängida.

MUNCHER

Juulikuus käis üks koll ringi mööda Eestimaa lastelaagreid. See oli sihuke vahva roheline koll, kes kollitamise ja kummitamise asemel hoopis KOMMITAS!

Laagrilapsed arvasid, et Muncher on vahva vunts, kes teab omast käest, et kommitamine muudab mõnusa seltskonnana veel mõnusamaks. Kommita aga edasi, Muncher – ega's kooliajal kommiisu kahanel!

KÄIS
LAAGRITES
KOMMITAMAS!

IGA AASTAGA

tunneb LEGO karpidest-ämbritest rõõmu üha enam lapsi üle kogu maailma. Kuid LEGO ei levi mitte ainult laiuti, vaid vallutab ka kõrgusi.

Kümme aastat tagasi – 1988. a. augustis – ehitati Londonis lego-klotsidest esimene suur torn, mille kõrguseks oli 15, 53 meetrit. Aasta hiljem tegid saksa lapsed Münchenis

LEGO LEVIB KÕRGUSESSE!

juba 16, 97m kõrguse klotsitorni. Guinnessi rekordite raamatusse kantakse sestpeale pidevalt uusi LEGO-andmeid.

Paar nädalat enne tänavuse kooliaasta algust tulid Tallinna Laululava juurde kokku meie legomeistrid, kelle eesmärgiks oli purustada viimane LEGO-torni kõrguserekord – 24, 66 m –, mille püstitasid vene lapsed Moskvas.

Aga missugustes riikides on seni veel LEGO-torne ehitatud? Vastuseid, mis sisaldavad vähemalt kolme maa nime,

ootab **TRIBU-LIINE** koos **REKATO**ga oktoobri alguseni!

REKATO

REKATO AS
MÄNGUASJADE HULGIKÕIK

ISSN 1406-3441

